

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO**

MAGISTRSKA NALOGA

**POTREBA PO USTANOVITVI DRUŽINSKEGA
CENTRA V OBČINI TIŠINA**

MENTORICA: IZR. PROF. DR. METKA KUCHAR

AVTORICA: DIPL. SOC. DEL. IRENA LESIC

LJUBLJANA 2016

PODATKI O MAGISTRSKI NALOGI

Ime in priimek: Irena Lesic

Naslov naloge: Potreba po ustanovitvi družinskega centra v Občini Tišina

Kraj: Ljubljana

Število strani: 66

Število grafov: 9

Število tabel: 13

Število prilog: 1

Mentorica: izr. prof. dr. Metka Kuhar

Ključne besede: družina, družinsko življenje, pluralizacija družinskih oblik, družinski centri v Evropi, družinski centri v Sloveniji, potreba po ustanovitvi družinskega centra.

Povzetek:

Magistrska naloga vključuje različne definicije družine, opredelitev pluralizacije družinskih oblik in predstavitev družinskih centrov v Evropi in Sloveniji. Magistrska vključuje tudi pregled organizacij za družine v Pomurju in vsebine, ki jih družinam omogoča Občina Tišina. V magistrski nalogi je predstavljena raziskava, s katero sem ugotovila, da so poleg javnega otroškega varstva za varstvo otrok v podporo staršem najpogostejše otrokovi stari starši. Starši se tudi za podporo in pomoč pri vzgoji otroka obračajo predvsem na stare starše. Ugotovila sem, da je zelo malo starševskega povezovanja, kljub temu, da starši navajajo, da si takšne oblike povezovanja želijo. Večina staršev bi obiskovala družinski center, saj v njem vidijo priložnost za druženje otrok in odraslih, za starševsko izmenjavo izkušenj, kakor tudi možnost za pridobitev strokovnih nasvetov glede vzgoje otrok.

Title: The need to establish a family centre in the Tišina community.

Key words: family, family life, pluralisation of family forms, family centres in Europe, family centres in Slovenia, the need to establish a family centre.

Abstract:

The master thesis contains various definitions of family, the definition of family pluralisation and the presentation of family centres in Europe and Slovenia. It also includes the overview of family organisations in Pomurje in the contents that is offered to families by community Tišina. In my thesis a research is presented in which I conclude that in the case of children day care, the parent get the most support from public day care services and schools and their parents. Parents also rely heavily on their parents in the case of help and support in raising their children. I also conclude that there is very little intraparenting networking, even though the parents state, that they want that kind of relationships. The majority of parents would visit such a family centre, as they see an opportunity to find company for them and their children, the chance to exchange experiences and the opportunity to get professional parenting advice in such a place.

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO**

MAGISTRSKA NALOGA

**POTREBA PO USTANOVITVI DRUŽINSKEGA
CENTRA V OBČINI TIŠINA**

MENTORICA: IZR. PROF. DR. METKA KUCHAR

AVTORICA: DIPL. SOC. DEL. IRENA LESIC

LJUBLJANA 2016

ZAHVALA

Velika zahvala gre moji mentorici izr. prof. dr. Metki Kuhar za vso pomoč in podporo pri izdelavi magistrskega dela.

Zahvaljujem se tudi svoji mami, dragemu in vsem prijateljem za spodbudo in podporo.

Magistrske naloge pa ne bi mogla uspešno sestaviti brez vseh sodelujočih staršev v raziskavi, župana Občine Tišina in ravnateljice Osnovne šole Tišina, zato se jim za njihov prispevek prav tako lepo zahvaljujem.

KAZALO VSEBINE

1. TEORETIČNI DEL.....	10
1.1. DRUŽINA IN DRUŽINSKO ŽIVLJENJE.....	10
1.2. PLURALIZACIJA DRUŽINSKIH OBLIK.....	13
1.3. DRUŽINSKI CENTRI V EVROPI.....	15
1.4. DRUŽINSKI CENTRI V SLOVENIJI	20
1.5. DRUŽINSKI CENTRI V POMURJU.....	24
2. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	26
3. METODOLOGIJA.....	27
3.1. VRSTA RAZISKAVE	27
3.2. TEME RAZISKOVANJA.....	27
3.3. MERSKI INSTRUMENT	28
3.4. POPULACIJA, VZOREC	29
3.5. ZBIRANJE PODATKOV	29
3.6. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV	29
4. REZULTATI.....	30
4.1. OBČINA TIŠINA, KAJ NUDI DRUŽINAM?	30
4.2. SPLOŠNI PODATKI	31
4.2.1. SPOL.....	31
4.2.2. STAROST.....	32
4.2.3. IZOBRAZBA.....	32
4.2.4. ZAPOSLOTVENI STATUS	33
4.2.5. PARTNERSKI STATUS.....	33
4.2.6. OBLIKA DRUŽINE.....	34
4.2.7. NAČIN BIVANJA DRUŽINE	34
4.2.8. ŠTEVILO OTROK	35

4.3.	VARSTVO OTROK.....	36
4.3.1.	DNEVNO VARSTVO NAJMLAJŠEGA OTROKA/OTROK	36
4.3.2.	VEČERNO VARSTVO OTROK	37
4.3.3.	UPORABA PLAČANEGA VARSTVA	37
4.4.	PROSTI ČAS.....	38
4.4.1.	S KOM DRUŽINA PREŽIVLJA SVOJ PROSTI ČAS	38
4.4.2.	KJE DRUŽINA PREŽIVLJA SVOJ PROSTI ČAS.....	39
4.5.	SOCIALNE MREŽE IN ZADOVOLJSTVO Z NJIMI	40
4.5.1.	NA KOGA ALI KAJ BI SE OBRNILI ZA NASVET ALI POMOČ	40
4.5.2.	ZADOVOLJSTVO Z RAZLIČNIMI VRSTAMI ODNOSOV.....	42
4.6.	PORABA ČASA	44
4.6.1.	ZADOVOLJSTVO S PORABO ČASA PO PODROČJIH	44
4.7.	IZZIVI STARŠEVSTVA	46
4.7.1.	KAJ POSAMEZNIK DOJEMA KOT NAJVEČJO TEŽAVO ALI IZZIV V STARŠEVSKI VLOGI.....	46
4.8.	DRUŽINSKI CENTER	47
4.8.1.	OBISKOVANJE POTENCIALNEGA DRUŽINSKEGA CENTRA	47
4.8.2.	POTREBNA IN ZANIMIVA PONUDBA DRUŽINSKEGA CENTRA	48
4.8.3.	POGOSTOST OBISKOVANJA DRUŽINSKEGA CENTRA	50
4.9.	KLJUČNI RAZISKOVALNI REZULTATI.....	51
5.	RAZPRAVA	52
6.	LITERATURA.....	55
7.	PRILOGE	57
7.1.	VPRAŠALNIK.....	57
8.	IZJAVA O AVTORSTVU.....	64
9.	POVZETEK	66

KAZALO GRAFOV

GRAF 1: SPOL VPRAŠANIH V ODSOTOKIH.....	31
GRAF 2: PARTNERSKI STATUS VPRAŠANIH V ODSOTOKIH.....	33
GRAF 3: ŠTEVILO OTROK DO 11 LETA STAROSTI V DRUŽINI V ODSOTOKIH.	35
GRAF 4: S KOM DRUŽINA PREŽIVLJA PROSTI ČAS V ODSOTOKIH.	38
GRAF 5: KJE DRUŽINA PREŽIVLJA PROSTI ČAS V ODSOTOKIH.	39
GRAF 6: NA KOGA BI SE VPRAŠANI V POSAMEZNIH PRIMERIH OBRNILI ZA NASVET ALI POMOČ V ODSOTOKIH.	40
GRAF 7: ZADOVOLJSTVO VPRAŠANIH S PORABO ČASA PO RAZLIČNIH PODROČJIH.....	44
GRAF 8: ALI BI VPRAŠANI OBISKOVALI DRUŽINSKI CENTER IZRAŽENO V ODSOTOKIH.....	47
GRAF 9: POGOSTOST OBISKOVANJA DRUŽINSKEGA CENTRA V ODSOTOKIH....	50

KAZALO TABEL

TABELA 1: VSEBINE DRUŽINSKIH CENTROV PO LETIH.	21
TABELA 2: ŠTEVILO UR PO RAZLIČNIH KRITERIJIH V LETIH RAZPISOV, VIŠINA SREDSTEV ZA DRUŽINSKE CENTRE PO LETIH.	22
TABELA 3: STAROST ANKETIRANCEV V ODSOTOKIH.	32
TABELA 4: IZOBRAZBA ANKETIRANIH V ODSOTOKIH.....	32
TABELA 5: ZAPOSLOTITVENI STATUS ANKETIRANCEV V ODSOTOKIH.	33
TABELA 6: OBLIKA DRUŽINE ANKETIRANCEV V ODSOTOKIH.	34
TABELA 7: NAČIN BIVANJA DRUŽINE ANKETIRANCEV V ODSOTOKIH.....	34
TABELA 8: ŠTEVILO OTROK PO STAROSTIH V ODSOTOKIH.....	35

TABELA 9: DNEVNO VARSTVO NAJMLAJŠEGA OTROKA/OTROK V ODSOTOKIH.	36
TABELA 10: OBČASNO VEČERNO VARSTVO OTROK V ODSOTOKIH.....	37
TABELA 11: ZADOVOLJSTVO VPRAŠANIH Z RAZLIČNIMI VRSTAMI ODNOSOV V ODSOTOKIH.	42
TABELA 12: POVPREČNA OCENA O NAJVEČJIH IZZIVIH IN TEŽAVAH STARŠEVANJA IN STANDARDNI ODKLON.	46
TABELA 13: VSEBINE, KI BI SI JIH ANKETIRANCI ŽELELI V DRUŽINSKEM CENTRU V ODSOTOKIH.	48

1. TEORETIČNI DEL

1.1. DRUŽINA IN DRUŽINSKO ŽIVLJENJE

Družina in družinsko življenje ima v današnjem času več dimenzij. Odmika se od tradicionalne nuklearne družine, ki še vedno ostaja idealizirana, in zavzema veliko več novih dimenzij in oblik. Marsikdo bi družino še vedno opisal kot mamo in očeta ter njune otroke, a se realnost razteza na veliko širše področje različnih ljudi, ki skrbijo za otroke, in jih prav tako označujemo za družino. Na pojem družina moramo gledati kot na dinamičen pojem, ki se ves čas spreminja, moramo ga razmejiti od ostalih skupin zasebnega življenja in brez diskriminiranja vključiti v pojem oziroma definicijo vse različne družine, ki se pojavljajo.

Družina je osnovna institucija zasebnega življenja, kjer se oblikuje večina za ljudi pomembnih družbenih odnosov. Od drugih družbenih skupin se loči po tem, da nas stalno poziva k temu, da se odzivamo nanjo in na potrebe njenih članov. Je socialna skupina, ki sloni na prostorski ali časovni povezanosti in pripadnosti članov. Na eni strani je primarna skupina, katere člani so sorodstveno, čustveno in solidarnostno povezani, na drugi strani pa je socialna institucija, predvsem v odnosu do drugih družbenih skupin in institucij, ki ji nalagajo določene norme in pričakovanja glede vedenja in življenja njenih članov (Ule et. al. 1991).

Ule et. al. (1991) nam v zgornji definiciji lepo predstavi kompleksnost družine kot družbene institucije, saj hkrati razloži vpetost družine v družbeno življenje in pojasni, kaj je tisto, kar družino razmeji in ločuje od drugih družbenih skupin.

Že nekoliko starejše definicije družine družino definirajo kot »skupnost oseb na različnih stopnjah razvoja, skupnost, ki skrbi za otroke. Člani družine so povezani na različne načine in so med seboj odvisni. Te povezave in odvisnosti ne izhajajo le iz osnovnih potreb za preživetje, temveč se ves čas sproti razvijajo in dopolnjujejo v čustvenem doživljanju, spoznanjih, izkušnjah, oblikovanju zunanje podobe in osebne rasti vsakega družinskega člana« (Žmuc Tomori 1988).

Tudi Renner (1993: 15) pravi, da je »družina vsaj dvogeneracijska skupnost in družbena institucija, v kateri je udeležen vsaj en starš in vsaj en otrok.« To, kar jo razlikuje od drugih

oblik vsakdanjega življenja ljudi, kakršni sta npr. partnerstvo ali gospodinjstvo, je obstoj starševskega razmerja, ki je temeljni element družine.

Družino je treba definirati tako, da vključimo vse tipe družin, hkrati pa moramo paziti, da se bo razlikovala od podobnih pojmov, kot je v zgornji definiciji omenjeno gospodinjstvo. Rener (2006: 15) navaja, da mora biti definicija družine razlikovalna (distinktivna), da zajema vse bistvene dimenzije družin, ki družine konstituirajo in hkrati razločujejo od podobnih oblik vsakdanjega življenja ljudi. Definicija mora biti inkluzivna (nediskriminatorna), da zaobjema vse oblike in načine družinskega življenja, ki se realno pojavljajo in operativna (socialnopolitično, statistično in raziskovalno-operacionalna), da jo bo mogoče uporabljati v državno-administrativnem in raziskovalno-informacijskem delu.

Organizacija združenih narodov je pripravila definicijo, ki naj bi bila kar najbolj inkluzivna. Definicija OZN (v Rener 2006: 16): »Družino predstavljajo vsaj en (odrasel) človek ali skupina ljudi, ki skrbi za otroka/e in je kot taka (torej kot družina) prepoznana v zakonodajah ali običajih držav članic.«

Temeljni element definicije družine OZN je skrb za otroka, ki definira družino in jo hkrati omejuje od drugih oblik v skupnosti. V raziskovalnem delu moje naloge so me zanimali podatki za družine z otroki, se pravi vse družine, v katerih je obstajalo razmerje skrbi za otroka s strani odrasle osebe.

Na tem mestu tako navajam tudi tipologijo družin po OZN (Cseh-Szombathy v Rener 2006: 17), ki za konstitutivni element družine prav tako postavlja skrb za otroka in razlikuje med:

- ❖ jedrnimi družinami, med katere uvršča biološke in socialne jedrne družine staršev in otrok, enostarševske družine in posvojiteljske družine,
- ❖ razširjenimi družinami, med katere uvršča tri- in večgeneracijske družine, poligamne razširjene družine in plemenske razširjene družine,
- ❖ reorganiziranimi družinami, med katere sodijo dopolnjene ali vzpostavljene družine, življenje v skupnostih (komunski način življenja) in reorganizirane družine istospolnih partnerjev.

Ne glede na to, v kakšni družini živimo, pa je ta nosilka primarne socializacije in posrednik norm in vrednot ter nekakšen vmesni člen med posameznikom in družbo (Renner 2006: 20). Družina se je v zgodovini soočala z različnimi vlogami, ki so bile predvsem odvisne od dogajanja v družbi. Vselej pa je bila in je vir posameznikovega duševnega razvoja, njegove duhovne in osebne rasti.

Vloge družine ni moč in je tudi ne bo mogoče nadomestiti. Ta vloga je nenadomestljiva, je nujna za človekov biološki obstoj, je nujna za obstoj družbe in njenih organizacij ter ustanov, je nujna za prenos, s tem pa ohranitev, rast in bogatenje človekove kulture in človekovega duha iz ene generacije v drugo. Družina je na križišču vseh najpomembnejših razsežnosti človekove eksistence: naravne, socialne in duhovne. Brez nje ni napredka (Musek 1995: 178).

Družinske spremembe se odmikajo od modela tradicionalne jedrne družine in tako v času pozne moderne ne moremo govoriti o eni obliki družine. Poznamo več oblik družine in zato tudi več različnih definicij družine. Vsak človek si lahko ustvari definicijo družine iz lastnih življenjskih izkušenj, dejstvo pa je, da kljub spremembam družina ostaja temeljna družbena institucija.

1.2. PLURALIZACIJA DRUŽINSKIH OBLIK

Kljub temu, da se funkcija družine ni spremenila in se v njej še vedno dogaja socializacija otrok in stabilizacija odraslih osebnosti, pa ta ni več sestavljena zgolj iz mame in očeta ter njunih otrok. V zadnjih letih se je tej obliki pridružilo še veliko drugih, kjer je družina sestavljena iz partnerkinih in partnerjevih otrok, obstajajo družine s posvojenimi otroki, homoseksualni pari z otroki ter različne medgeneracijske skupnosti, ki skrbijo za otroke pod isto streho ipd.

Oblike družinskega življenja so se silno pluralizirale. Ob klasični jedrni družini se uveljavljajo mnoge družinske oblike: enostarševske, reorganizirane, razširjene. Poleg biološkega starševstva se vedno bolj uveljavljajo različne oblike socialnega starševstva. Ženske so si pridobile mnoge pravice npr. na področju izobraževanja, zaposlitve. Obenem pa družina izgublja pomen ekonomske skupnosti in vse bolj postaja socialno-emotivna skupnost. Na mesto materialnih interesov stopi romantična ljubezen kot način, kako ljudje stopajo v partnerstvo, zakon, družino (Ule, Kuhar 2003: 49).

Pluralizacija (množičnost, številčnost) družinskih oblik pomeni soobstoj različnih oblik in načinov družinskega življenja, ki temelji na odločitvah posameznikov.

V procesu pluralizacije družinskih potekov se najbolj spreminja (Švab 2001):

- ❖ Maritalno (poročno) razmerje, kjer se dogaja deformalizacija partnerskih razmerij. Število zakonskih zvez v Sloveniji se zmanjšuje, medtem pa se povečuje število kohabitacij. K temu, da se več parov odloča zgolj za kohabitacijo, je mogoče pripomogla tudi pravna izenačitev zakonske in zunajzakonske skupnosti. Spremenile so se tudi vrednote posameznikov. Oblikovanje lastne družine mladi prelagajo na poznejša leta, prednost pa dajejo predvsem izobraževanju, ki se je prav tako podaljšalo, kakor tudi lastnemu prostemu času in osebnostnemu razvoju.
- ❖ Narašča število razvezanih družin, ob tem pa se spreminjajo tudi drugi družinski poteki. Razveza pomeni prelom nekega družinskega poteka, začetek vzpostavljanja novih družinskih potekov v novo organizirani družini. Hkrati z vzpostavljanjem novih

odnosov pa se ohranjajo in nadaljujejo odnosi med člani prvotne družine in tako se meddružinske vezi tudi prepletajo. V novo vzpostavljeni družini pa pride tudi do vnovične delitve in vzpostavitve vlog.

- ❖ Pluralizirajo se prehodi med posameznimi obdobji družinskega poteka, nekatera obdobja se podaljšujejo (podaljšana mladost), druga krajšajo (obdobje aktivnega starševstva) in se med seboj tudi mešajo (starševstvo pred poroko), nekatera se lahko podvajajo (ponovno poročanje in vzpostavljanje nove družine) (Švab 2001: 59–67).

Švab (2001: 82–85) v pozni moderni o družinski pluralizaciji prikazuje, da družina po svoji funkcionalnosti sicer ostaja moderna in ohranja dve ključni družbeni funkciji, ki sta: socializacija otrok in stabilizacija odraslih osebnosti, se pa od moderne družine razlikuje po načinih, na katere je družbeno funkcionalna.

1.3. DRUŽINSKI CENTRI V EVROPI

Vse večja individualizacija življenjskih in družinskih stilov, vse težje združevanje družinske in zaposlitvene vloge ob vse večjih zahtevah zaposlitvenega sektorja, vse večja negotovost glede vzgoje otrok oz. skrbi za otroke ob hkratni izraziti otrokocentričnosti in protektivnosti do otrok, oženje javnih prostorov druženja, ki bi bili dojeti kot varni (recimo ulično druženje otrok), so v sodobni poznomoderni družbi med najpomembnejšimi dejavniki, ki pripomorejo k povečevanju potreb po različnih družinskih storitvah v pomoč družinam s predadolescentnimi otroki. V številnih evropskih državah je področje različnih vrst podpore zasebni družinski sferi že dlje prepoznano kot specifičen trg z veliko povpraševanja in ponudbe, prihaja pa tudi do skupnostnega povezovanja na pobudo staršev samih, torej »od spodaj navzgor« (Kuhar 2011b: 297).

Družinski centri kot ena izmed oblik pomoči družini spadajo med pomembne ukrepe vseh držav. Z njihovimi programi se spodbuja družini prijazno okolje, prispevajo k uskladitvi poklicnega in zasebnega življenja kakor tudi uresničevanju politike enakih možnosti moških in žensk. Družinski centri lahko vsebujejo strokovne vsebine, namenjene potrošnji uporabnikom, kakor tudi bolj neformalne vsebine v smislu druženja in skupnostnega povezovanja obiskovalcev, kjer so le-ti vključeni tudi v pripravo aktivnosti.

Vsebine različnih družinskih centrov se torej lahko zelo razlikujejo, a je vsem nekako skupno, da delujejo kot javne dnevne sobe, neformalna zbirališča, namenjena podpori staršem in otrokom iz posamezne lokalne skupnosti. Ponekod ponudba centrov zaobjema tudi različne delavnice in podporne skupine za različne specifične skupine, centri pa pogosto vsebujejo tudi kavarnico, kjer je mogoče brezplačno ali za minimalni prispevek tudi kaj popiti.

Centri so stičišče informacij o tematikah in ponudbah, ki so zanimive in relevantne za starše na danem območju. Z drugimi besedami, centri delujejo kot neformalna zbirališča, vpeta v lokalne skupnosti. V centrih ljudje soustvarjajo dogajanje po v zahodnem moderniziranem svetu precej pozabljeni, sicer pa starodavni metodi skupnostnega življenja (Kuhar, Kobal Tomc 2012: 219).

Navajam nekaj najočitnejših funkcij družinskih centrov (Kuhar, Kobal Tomc 2012: 219): centri priskrbijo omrežje staršem, ki nimajo pomoči sorodnikov, pripomorejo k premostitvi razlik med posameznimi družbenimi skupinami (npr. med različnimi etničnimi skupinami). Staršem omogočajo, da lažje najdejo sebi primeren način starševstva in obliko družinskega življenja. Otroci v družinskih centrih zgodaj spoznavajo različne življenjske stile in se učijo sobivanja raznovrstnosti. V vsakem primeru imajo družinski centri po zaslugi svoje neterapevtske države podporni potencial, da se »običajna« družina lažje prebije skozi težave, stiske in konflikte. V njih si v vrstniškem ozračju ljudje zaupajo izkušnje, nasvete in spoznavajo novi načini delovanja, odzivanja.

Družinski centri so se najprej pojavili v Nemčiji na začetku osemdesetih let 20. stoletja. Raziskovalci dokažejo, da je ceneje in bolj učinkovito investirati v preventivne ukrepe kot plačevati visoke stroške, ko družinska socializacija ne uspe. Pokažejo tudi, da je najučinkovitejša takšna podpora, ki temelji na tem, da družine same dostopajo do virov in soustvarjajo pomoč. Vzpostavi se pilotski projekt, ki se izkaže za izjemno uspešnega. Centri so se potem razširili po Nemčiji in tudi po drugih državah, med drugim v Avstrijo, Švico, Italijo, Bolgarijo, na Češko, Slovaško, Nizozemsko, v Bosno in Hercegovino, Gruzijo, Rusijo, Kenijo, Ruando, na Filipine, v Kanado, ZDA, Avstralijo. Ključno začetno pobudo je za izvedbo družinskih centrov dala posamezna država. V zahodnoevropskih državah je poudarek na demarginalizaciji materinstva in zmanjševanju izoliranosti mater in družin, v postsocialističnih državah na izgrajevanju civilne družbe, na povojnih območjih na vnovičnem skupnostnem povezovanju, krepitvi zaupanja in demokracije (Kuhar, Kobal Tomc 2012: 218).

Rakar et. al. (2012) v članku Družinski centri v različnih sistemih blaginje naredi pregled družinskih centrov po Evropi ter raziše, kako se ti med seboj razlikujejo po vlogi, razvoju in značilnostih po posameznih državah, ki so najočitnejše predstavnice določenega sistema blaginje. Članek tako zaobjema pregled družinskih centrov v Nemčiji, na Švedskem, v Združenem Kraljestvu in Italiji. Na tem mestu povzemam članek za oris vsebin, razvoja in značilnosti po posameznih evropskih državah. Dodajam še Belgijo, katere vsebino povzemam po prispevku Narat et. al. (2011) Razvoj družinskih centrov.

V Nemčiji so se centri izhodiščno razvili zaradi nezavidljivega položaja žensk z majhnimi otroki. Izvorno so se zato tudi imenovali »materinski« centri in so se šele v zadnjih letih preimenovali v družinske centre. Značilen center v Nemčiji deluje kot javna dnevna soba, ki je odprta ves teden, kjer se poleg druženja mater z otroki spontano razvija ponudba številnih storitev in dejavnosti, katerih pobudnice in izvajalke so matere same. Za delo v družinskem centru so tudi plačane in nekatere tam celo delajo polovičen delovni čas. Družinski centri se pokažejo kot uspešni z vidika ustvarjanja novih delovnih mest in lažjega vračanja žensk na trg dela. Centri pomembno prispevajo k razvoju skupnosti in v zadnjih letih dajejo poudarek tudi na vključitvi celotne družine, tudi očetov. Finančno se centri v Nemčiji vzdržujejo s pomočjo države, regij in mestnih občin, kakor tudi iz zasebnega kapitala (bolj v smislu opreme za center) in s pomočjo prostovoljnih prispevkov. Centri v neki meri nadgrajujejo druge storitve pomoči družinam, kakor jo tudi dopolnjujejo.

Na Švedskem centri obsegajo kompleksno ponudbo za starše in otroke in izhajajo iz koncepta širitve dostopnega javnega zdravstva. Centri, ki jih poimenujejo »centri za predšolske aktivnosti«, zagotavljajo neformalni prostor srečevanja otrok in staršev z namenom skrbi za otroke, srečevanja staršev, izmenjevanja izkušenj in pridobivanja strokovne pomoči, saj je najpomembnejši cilj ustanavljanja družinskih centrov na Švedskem »zagotavljanje mreže pomoči družinam, ki s svojimi storitvami izboljšuje zdravstvene razmere in blaginjo družin.« Vsebine v centrih zagotavljajo zaposleni strokovnjaki in strokovnjakinje, ki pa jih dopolnjujejo tudi družine same. Centre na Švedskem upravljajo občine in regionalni zavodi za varstvo zdravja in so javno financirani, vsebine pa se za obiskovalce brezplačne. Storitve družinskih centrov nadgrajujejo mrežo javnih storitev in s celovito in integrirano obliko programov omogočajo visok standard zadovoljevanja potreb staršev in otrok.

Družinski centri oziroma »preventivni družinski centri« v Združenem Kraljestvu dajejo poudarek v smeri integralne ponudbe programov v podporo družinam. Ponudba zaobjema druženje, ki ponekod celo izginja, in različne dejavnosti (v smislu svetovanja, izobraževanja, terapije in podobno). Centri so oblikovani bolj kot socialni in izobraževalni servisi in so videni bolj kot katalizatorji skupnostnega razvoja s poudarkom na sinergijskih učinkih, ponudba je namenjena celotni družini, vendar se je največ poslužujejo matere in otroci. Centri so locirani v lokalni skupnosti s poudarkom na deprivilegiranih območjih in so financirani s strani lokalnih oblasti, z njimi pa upravlja neprofitni zasebni sektor. Pomembno je izpostaviti,

da so tukaj družinski centri namenjeni predvsem tistim, ki to pomoč tudi zares potrebujejo (means-tested), v smislu odprave revščine.

Večino družinskih centrov v Italiji ustanovijo in upravljajo organizacije Katoliške cerkve, ki jih finančno podpirajo občine. Dejavnosti »centrov za družine«, ki je najpogostejša oznaka, so dnevno varstvo in druženje otrok z njihovimi skrbniki oziroma varuhi, zagotavljanje prostora za druženje, centri zagotavljajo izobraževalne in informacijske storitve, športne dejavnosti ter različne podporne skupine za različne skupine ljudi. Storitve v italijanskih družinskih centrih so v večini strokovne in jih izvajajo za to usposobljeni strokovnjaki. Družinski centri v Italiji predvsem zapolnjujejo vrzel pomanjkanja otroškega varstva in pomanjkanja državne skrbi za družinsko politiko.

Glavni namen družinskih centrov v Belgiji je socialno povezovanje, »socialno mešanje«, premoščanje socialnih neenakosti in izgrajevanje skupnosti ter krepitev socialne kohezije. Osrednje naloge enega izmed centrov, ki je v osnovi ustanovljen kot nekakšna igralnica, so podpora staršem, spodbujanje razvoja otrok in ustvarjanje skupnosti. Vsebine so namenjene otrokom in njihovim skrbnikom, storitve pa izvajajo strokovnjaki, ki prevzemajo predvsem gostiteljsko vlogo. Centri v Belgiji na nacionalni ravni niso urejene, financirajo jih posamezne občine.

Vidimo lahko, da se družinski centri v različnih državah med seboj razlikujejo, že samo poimenovanje si po državah ni enako. Skupno pa jih ostaja to, da so sicer iz različnih pobudnikov in financerjev ustanovljeni z namenom družinam ponuditi storitve, ki bodo prispevale k izboljšanju njihovega življenja, k lažjemu usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja, k premostitvi težav, ki se pojavijo s starševstvom, in druženju staršev in otrok ter vračanju k skupnostnemu preživljanju prostega časa.

Kuhar (2011a) tudi navaja, da v državah, v katerih družinski centri obstajajo, poročajo o marsikaterih učinkih. Če izpostavimo samo nekaj učinkov: centri prispevajo h kakovostnejšemu starševstvu in socializaciji otrok pa tudi h kakovostnejšim družinskim odnosom, celo k večji enakopravnosti med spoloma. Prispevajo k družini prijaznejši in strpnejši družbi, poskrbijo za omrežje tudi tistim, ki nimajo sorodstvenih opor. Revitalizirajo soseske in krepijo civilno družbo oz. »duha skupnosti«. Pravzaprav ustvarjajo novo skrbstveno kulturo. Neredko predstavljajo pomemben glas v lokalni upravi. Na individualni

ravni pomenijo ti centri med drugim oporo v konfliktnih in kriznih situacijah, krepijo zaupanje staršev vase, njihove socialno-komunikacijske veščine in vitalnost; poleg tega pa predstavljajo potencialen kanal za organizacijsko in tudi za družbenopolitično udejstvovanje. Lahko bi rekli, da družinski centri z ustvarjanjem novih oblik skupnostnih odnosov udejanjajo stari rek, da je za vzgojo otroka potrebna vas, v modernih in pozno modernih družbah. Inovativni pa so tudi z vidika socialnega dela, saj se razlikujejo od običajnega deficitarno (na kliente) usmerjenega pristopa – krepijo moč uporabnic/kov kot aktivnih udeleženk/cev v skupnosti (Kuhar 2011a: 430).

1.4. DRUŽINSKI CENTRI V SLOVENIJI

Družinski centri v Sloveniji imajo predvsem komplementarno vlogo in dopolnjujejo ponudbo javnega sektorja, ki predvsem zagotavlja javno varstvo za otroke. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti že od leta 2010 sofinancira programe, namenjene podpori družinam, s posebno pozornostjo programom družinskih centrov. Seveda so se razpisi za sofinanciranje programov v podporo družini skozi leta spreminjali kakor tudi vsebine, ki so jih morali družinski centri izvajati, da so dobili razpisana sredstva. Informacije, ki jih predstavljam v naslednjem delu besedila, sem pridobila iz štirih Javnih razpisov za sofinanciranje programov v podporo družini, ki so bili objavljeni na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (www.mddsz.gov.si).

V letih se je spreminjalo že samo definiranje družinskih centrov. V prvem razpisu leta 2010 je bilo navedeno, da »morajo družinski centri vsebovati programe, ki izboljšujejo kakovost družinskega življenja in zagotavljati posredovanje vseh potrebnih informacij ter drugih oblik storitev in pomoči za potrebe uporabnikov.« Že v naslednjem razpisu leta 2012 za obdobje let 2012/2013 se je opredelitev družinskega centra razširila in podrobneje definirala: »Družinski center je podporna institucija za vse družinske člane, ki deluje preventivno in izvaja vzgojno-izobraževalne delavnice, predavanja, pogovore in tematske diskusije, delo v manjših skupinah, študije primerov, igro vlog, predstavitev ustreznih filmov, literature, spletnih strani in drugo. Je središče druženja različnih generacij, prostor za kakovostno nadgradnjo v krepitvi socialnih vlog posameznika, izmenjavo dobrih praks in pozitivnih izkušenj.«

Ta opredelitev ostane nespremenjena v razpisu leta 2014, ki je sofinanciranje omogočal v enoletnem obdobju. V razpisu za leti 2015/2016 pa se opredelitev precej razširi in posploši: »Centri za družine predstavljajo osrednji prostor v lokalnem okolju, namenjeni so druženju in zagotavljanju potreb različnih oblik družin v vseh življenjskih obdobjih. Prijavljene vsebine prispevajo k lažjemu usklajevanju poklicnega, družinskega in zasebnega življenja, krepitvi enakih možnosti žensk in moških ter nudijo informacije in znanja za kvalitetno življenje posameznic in posameznikov oziroma družin.«

V spodnji tabeli prikazujem zastopanost vsebin po letih razpisov.

	2010/ 2011	2012/ 2013	2014	2015/ 2016
Vzgoja za družino.	*	*		
Izboljšanje komunikacije v družini.	*	*	*	*
Programi za osebno rast otrok in mladostnikov.	*	*	*	*
Programi za ustvarjalno skupno preživljanje prostega časa.	*	*	*	*
Organizirano občasno varstvo otrok.	*	*	*	*
Izvajanje počitniških aktivnosti.	*	*	*	*
Strokovna pomoč pri reševanju problemov v družinah.	*			
Priprava na skupno življenje.		*		
Vsebine, namenjene krepitvi pozitivnega starševstva.			*	*
Medgeneracijsko druženje.		*	*	
Neformalno druženje.				*
Vsebine in dejavnosti namenjene posameznicam in posameznikom oziroma družinam vseh oblik v specifičnih življenjskih situacijah.				*
Vsebine namenjene lažjemu usklajevanju poklicnega, družinskega in zasebnega življenja.				*
Vsebine namenjene krepitvi socialne vključenosti ciljne skupine.				*

Tabela 1: Vsebine družinskih centrov po letih

Kot lahko vidimo v Tabeli 1, so se vsebine po letih spreminjale. Skupne vsem razpisom so vsebine namenjene vzgoji za družino in podporo pri starševstvu, vsebine namenjene izboljšanju komunikacije v družini, programi za osebno rast otrok in mladostnikov, programi za ustvarjalno in aktivno preživljanje prostega časa in izvajanje počitniških aktivnosti. V prvem letu, v letu 2010, je bilo potrebno za zagotavljanje pogojev prijaviteljem izvajati tudi strokovno pomoč pri reševanju problemov v družini, ki pa v naslednjih razpisih več ni bila potrebna. Leta 2012 je bilo potrebno eno vsebino nameniti tudi pripravi parov na skupno življenje, ki pa v ostalih letih ni omenjena. V tem letu kakor tudi v naslednjem razpisu

za leto 2014 je bil poudarek tudi na medgeneracijskem druženju, ki pa ga v prvem in do sedaj zadnjem razpisu ni. Najširše zastavljen pa je zadnji razpis za leti 2015/2016, kjer se poleg ostalih vsebin pojavi do sedaj še neomenjena vendar ključna vsebina družinskih centrov, ki je neformalno druženje. V tem razpisu je postavljena kot obvezen pogoj, ki ga morajo izvajalci izpolnjevati poleg ostalih novih vsebin, kot so usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, krepitev socialne vključenosti ter vsebine namenjene družinam vseh oblik v specifičnih življenjskih situacij, ki pa jih ni potrebno zastopati v celoti.

Po letih se razlikuje tudi število ur obratovanja družinskega centra kakor tudi ure, namenjene posameznim vsebinam. V spodnji tabeli poskušam nazorneje prikazati še te podatke.

	2010/ 2011	2012/ 2013	2014	2015/ 2016
Tedenska odprtost centra v dnevih (vsaj toliko dni).	3	5	5	4
Število ur odprtosti centra na leto (vsaj toliko ur).	430	500	500	cca. 1600
Število ur namenjenih posameznim aktivnostim.	Ni navedeno.	60	70	324*
Višina sredstev v evrih namenjena sofinanciranju programov družinskih centrov.	600 000	400 000	160 000	115 000
* ure namenjene vsem ostalim vsebinam, razen neformalnemu druženju.				

Tabela 2: Število ur po različnih kriterijih v letih razpisov, višina sredstev za družinske centre po letih

Vsebine vseh družinskih centrov po letih so morale biti na voljo družinam skozi celo leto, nekatere manj, druge več dni na teden. Največji razkorak v število ur odprtosti centra se zgodi prav v zadnjem razpisu, kar je posledica zagotavljanja vsebine neformalnega druženja, ki se lahko omogoči le z daljšo odprtostjo centra. Vidimo lahko, da se je tudi višina sredstev iz leta v leto zelo spreminjala in tako kot so razpisi ožili spekter kriterijev potrebnih za prijavo na razpise, so se ti kriteriji tudi specializirali. V sklopu zadnjega razpisa je bilo po podatkih spletne strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve sofinanciranih 15 družinskih centrov, od tega jih je kar 6 v osrednji Sloveniji na območju Ljubljane in Kranja, po trije v Primorski in Savinjski regiji ter po eden v Pomurski, Dolenjski in Gorenjski regiji.

Še enkrat navajam opredelitev družinskih centrov iz zadnjega razpisa: »Centri za družine predstavljajo osrednji prostor v lokalnem okolju, namenjeni so druženju in zagotavljanju potreb različnih oblik družin v vseh življenjskih obdobjih. Prijavljene vsebine prispevajo k lažjemu usklajevanju poklicnega, družinskega in zasebnega življenja, krepitvi enakih možnosti žensk in moških ter nudijo informacije in znanja za kvalitetno življenje posameznic in posameznikov oziroma družin.« Poudarek je torej na medsebojnem druženju, na nekem skupnostnem preživljanju prostega časa, družinski center lahko označimo tudi z besedno zvezo »javna dnevna soba«, ki služi zbiranju najrazličnejših družin.

Tudi sama sem v vprašalniku svojega raziskovanja na kratko opisala družinski center kot »prostor prijateljskega druženja, skupinskih aktivnosti, vrstniškega varstva otrok, v katerem potekajo različne praktične delavnice, informiranje, svetovanje itd., lahko obsega tudi kavarnico – vsa ponudba je brezplačna ali pa so prispevki simbolični.« Na kratko sem anketiranim poskušala predstaviti koncept in pojem družinskega centra, ki se je v rezultatih izkazal za želenega in potrebnega.

Kuhar (2011b) pravi, da vsi dosednji koncepti družinskih centrov ne glede na različna izhodišča, bodisi z uresničevanjem možnosti za povečanje moči žensk ali s ciljem krepitve socialne kohezije ali z uresničevanjem strategije javno dostopnega zdravja in blaginje celotni družbi v določenem okolju prinesejo veliko več od načrtovanega. Gre za različne neformalne in formalne možnosti članov družin z otroki za druženje, integracijo, informiranje in izobraževanje, za krepitev različnih praktičnih, socialnih ali celo menedžerskih spretnosti, za krepitev samozavesti, možnost lastne vpetosti v skupnostno življenje in krepitev skupnosti ipd. Vse to pa zelo povečuje kakovost življenja družin in skupnosti nasploh.

1.5. DRUŽINSKI CENTRI V POMURJU

Pomurje kot obrobna regija v Sloveniji nima tako številčne ponudbe storitev za družine kot Osrednjeslovenska regija oziroma prestolnica. Iz zadnjega razpisa za sofinanciranje organizacij za družine je bil sofinanciran eden izmed pomurskih družinskih centrov, in sicer Mladinski center Prlekije. Na svoji spletni strani navajajo, da se ukvarjajo s kulturo, preventivnimi in socialno varstvenimi programi, z inovativno in razvojno dejavnostjo, informiranjem in mreženjem, svetovanjem, prostovoljstvom, servisno dejavnostjo in mreženjem (www.mc-prlekije.si). Tako da njihova dejavnost ni namenjena zgolj družinam, temveč je zastavljena veliko širše, tako v dejavnostih kakor tudi v širini ljudi, ki so jim te dejavnosti namenjene.

Z raziskovanjem spleta pa sem našla še nekaj organizacij, ki v Pomurju svoje storitve namenjajo družinam. To so:

- ❖ Družinski center Dlan pod okriljem katoliške Cerkve, katerega predstavitev povzemam po njihovi spletni strani. Navajajo, da bo »Družinski center Dlan predstavljal konstantno prisotnost »nekoga«, ki bo podpiral družino, še posebej na tistih področjih, kjer ta srečuje največje izzive.« Dejavnosti, ki jih izvajajo, so: izobraževanja in strokovna predavanja, interaktivne delavnice, prirejanje okroglih miz, družinsko glasbeno-duhovni dogodki, srečanja za aktivno preživljanje prostega časa družin in otrok, izvajanje vsebin za osebnostno rast in učenje odnosov mladostnikov itd. Družinski center je odprt trikrat na teden po dve uri (www.dc-dlan.si).
- ❖ Hiša Sadeži družbe deluje kot medgeneracijski center in izvorno ni namenjena zgolj družinam, se pa v njej srečujejo različne generacije, ki medsebojno sodelujejo in soustvarjajo delavnice. Iz spletne strani Slovenske filantropije navajam opis tega medgeneracijskega skupnostnega centra. »Medgeneracijski skupnostni centri Hiše Sadeži družbe so namenjeni vsem prebivalcem lokalne skupnosti, ciljno pa v njih izvajamo aktivnosti, ki povezujejo med seboj različne generacije. Programi, ki jih izvajamo v centrih, odgovarjajo na potrebe starejših in mlajših v lokalnih skupnostih. Gre za program, ki ohranja in dviguje kakovost življenja starejših in drugih ranljivih skupin, omogoča vključenost v socialno okolje, preprečuje osamljenost in izoliranost,

širi socialne mreže, povezuje generacije in spodbuja solidarnost med njimi ter spodbuja medgeneracijsko prostovoljstvo.« Hiša sadeži družbe je odprta ob delavnikih med 8. in 19. uro (www.filantropija.org/hisasadezidruzbe).

- ❖ Družinam je v Murski Soboti na voljo tudi svetovalno-terapevtski center, ki posameznikom, parom in družinam nudi strokovno pomoč. Kot navajajo na spletni strani da: »izvajajo individualne, partnerske/zakonske in družinske terapije, terapije za starše v postopku ločitve, podporne skupine ter izobraževanja.« Storitve, ki jih nudijo v centru, so strokovne in jih izvajajo za to izobraženi strokovnjaki. Ponujajo pa tudi podporne skupine za različne življenjske situacije (www.institut-stc.eu).

Od štirih organizacij, ki sem jih našla, so tri locirane v Murski Soboti, ki je središče regije in ena na obrobju le-te v Kamenščaku. Drugih podobnih organizacij za družine v Pomurju pa ob obširnem raziskovanju spleta nisem našla.

Zgolj ena od opisanih organizacij je sofinancirana s strani ministrstva in tudi izpolnjuje pogoje, ki jo označujejo kot družinski center. Preostale pa se tako po obliki kot vsebini razlikujejo od opredelitve družinskega centra, čeprav svoje storitve nudijo zgolj ali tudi družinam. Manjka jim predvsem ta neformalni prostor skupnostnega povezovanja, namenjen staršem in otrokom, ki ne bi bil vsebinsko določen.

2. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Ker želim v prihodnosti delati na področju dela z družinami, me je razmišljanje o temi magistrskega dela pripeljalo do družinskih centrov in potrebe po ustanovitvi takšnega centra v moji domači občini.

»Na splošno bi lahko družinske centre definirali kot javne prostore v soseskah, kjer se lahko starši in otroci dnevno srečujejo. Družinski centri načeloma delujejo kot javne dnevne sobe, kot prostori druženja in komunikacije, kot igralnice za starše in otroke, ki so odprte od jutranjih do večernih ur ... vzdušje je neformalno.« (Kuhar 2011b: 300)

Zgoraj opisanih in podobnih institucij v Pomurju in posledično v Občini Tišina ni. Prostorov neformalnega druženja posameznikov in družin, kjer bi si lahko izmenjevali izkušnje, prirejali delavnice in igralnice. Skozi nalogo sem pregledala, kako so se ti centri razvijali po Evropi in kako je potekal njihov razvoj skozi razpise pristojnega ministrstva v Sloveniji. Predstavila sem pregled organizacij za družine v Pomurju in v Občini Tišina. Razvidno je, da organizacij za družine, razen zagotovljenega javnega varstva otrok, podrobneje družinskih centrov, ni, zato me je v raziskovalnem delu te naloge zanimalo, kakšne so osnovne značilnosti družin v občini, njihove socialne mreže, zadovoljstvo z le-timi ter potrebe anketiranih družin. Najbolj pa me je zanimalo, ali bi si anketiranci želeli družinskega centra, kakšne vsebine bi se naj v njem izvajale ter v kakšnem obsegu bi ga predvidoma obiskovali.

Predvidevam, da se starši, poleg javnega varstva otrok, za varstvo otrok najpogosteje obračajo na otrokove stare starše, prav tako se na njih najpogosteje obračajo tudi za nasvete in podporo pri vzgoji otroka/otrok. Ker se po mojem mnenju družine čedalje bolj odmikajo od skupnostnega preživljanja prostega časa in neformalnega druženja v soseskah, predvidevam, da je med starši, razen sorodstvenega povezovanja, malo povezovanja z drugimi starši ali starši otrokovih prijateljev. Menim pa, da obstaja želja po druženju družin oziroma ljudi v podobnih življenjskih situacijah, saj ljudje kot družbena bitja potrebujemo in si želimo stika z drugimi ljudmi.

3. METODOLOGIJA

3.1. VRSTA RAZISKAVE

Raziskava je kvantitativna in eksplorativna. Poleg ankete pa sem opravila tudi intervju z županom, ki ga povzemam v rezultatih raziskave, in sicer v poglavju 4. 8.

3.2. TEME RAZISKOVANJA

Splošni podatki o anketirancih:

- ❖ Spol
- ❖ Starost
- ❖ Izobrazba
- ❖ Zaposlitveni status
- ❖ Partnerski status
- ❖ Število otrok

Bivanje družine:

- ❖ S kom družina živi
- ❖ Način bivanja družine

Varstvo otrok:

- ❖ Dnevno varstvo otrok
- ❖ Občasno večerno varstvo otrok
- ❖ Uporaba plačanega varstva otrok

Prosti čas:

- ❖ S kom družina preživlja svoj prosti čas
- ❖ Kje družina preživlja svoj prosti čas

Socialne mreže in zadovoljstvo z njimi:

- ❖ Na koga se posameznik obrne za nasvet ali pomoč v različnih primerih
- ❖ Zadovoljstvo z različnimi vrstami odnosov

Poraba časa:

- ❖ Zadovoljstvo s porabo časa po področjih

Izzivi starševstva:

- ❖ Kaj posameznik dojema kot največjo težavo ali problem v vlogi starša

Odnos do potencialnega družinskega centra:

- ❖ Obiskovanje potencialnega družinskega centra
- ❖ Potrebna in zanimiva ponudba potencialnega družinskega centra
- ❖ Dodatne vsebine v potencialnem družinskem centru
- ❖ Pogostost obiskovanja takšnega centra

3.3. MERSKI INSTRUMENT

Merski instrument v raziskavi je bil vprašalnik. Vprašalnik sem pripravila s pomočjo sumarnika spletne ankete – Potrebe slovenskih staršev, ki mi ga je posredovala mentorica izr. prof. dr. Metka Kuhar. Vprašalnik je sestavljen iz enaindvajsetih vprašanj, od tega jih je dvajset zaprtega tipa in eno odprtega. Prvi del vprašalnika sestavljajo splošni podatki, v nadaljevanju pa se vprašanja nanašajo na različne teme, ki me zanimajo. Bivanje družine, varstvo otrok, preživljanje prostega časa, socialne mreže in zadovoljstvo z njimi, vprašanja o

porabi časa ter o izzivih starševstva. Zadnji del vprašalnika pa je namenjen vprašanju o družinskem centru.

3.4. POPULACIJA, VZOREC

Populacija moje raziskave so družine z otroki do vključno 11. leta starosti v Občini Tišina.

Vzorec je neslučajnostni in priročni, saj sem iz populacije vzela starše iz občine, ki imajo otroke, stare do 11 let in so vključeni v vrtec ali osnovno šolo, in se povezala z osnovno šolo, ki mi je omogočila razdelitev vprašalnikov. V vzorec so se uvrstili vsi izpolnjeni vprašalniki, ki so se vrnili do 5. 12. 2015.

3.5. ZBIRANJE PODATKOV

Zbiranje podatkov je potekalo tako, da sem v šoli in vrtcu razdelila vprašalnike, ki so mi jih rešene vrnili nazaj. Podatke sem zbirala med 20. 11. 2015 in 5. 12. 2015. Skupno število anketirancev v vzorcu je 86, se pravi, da jih je toliko vrnilo vprašalnik do danega roka. Vsak otrok je dobil en vprašalnik z ustnim navodilom, da naj vprašalnik reši eden od staršev, tudi v primeru, da so v dom, kjer živita dva otroka, prejeli dva vprašalnika.

3.6. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Zbrane podatke sem obdelala in analizirala kvantitativno. Obdelava podatkov je bila ročna. Seštela sem, koliko anketirancev je podalo določen odgovor v vprašalniku in odgovore izrazila v odstotkih.

4. REZULTATI

4.1. OBČINA TIŠINA, KAJ NUDI DRUŽINAM?

Občina Tišina je občina, ki obsega dvanajst naselij, v katerih živi skoraj 4300 prebivalcev. V občini so organizacije, namenjene otrokom in družinam, javnega značaja. Obsegajo dva vrtca in osnovno šolo. Neformalne organizacije, ki bi skrbela za naraščajoče in raznovrstne potrebe družin v občini, pa ni.

13. januarja 2015 sem se v prostorih občine po predhodnem dogovoru sestala z županom. Z njim sem opravila krajši intervju, ki je obsegal naslednja vprašanja:

- ❖ Koliko družin z otroki je v vaši občini?
- ❖ Kaj občina že sedaj nudi tem družinam?
- ❖ Kako ocenjujete storitve, ki so sedaj na voljo družinam v občini?
- ❖ V katero smer bo šel razvoj storitev za družine?
- ❖ Bi se vam zdelo smiselno ustanoviti družinski center?
- ❖ Kaj bi občina lahko/bila pripravljena prispevati k ustanovitvi družinskega centra?

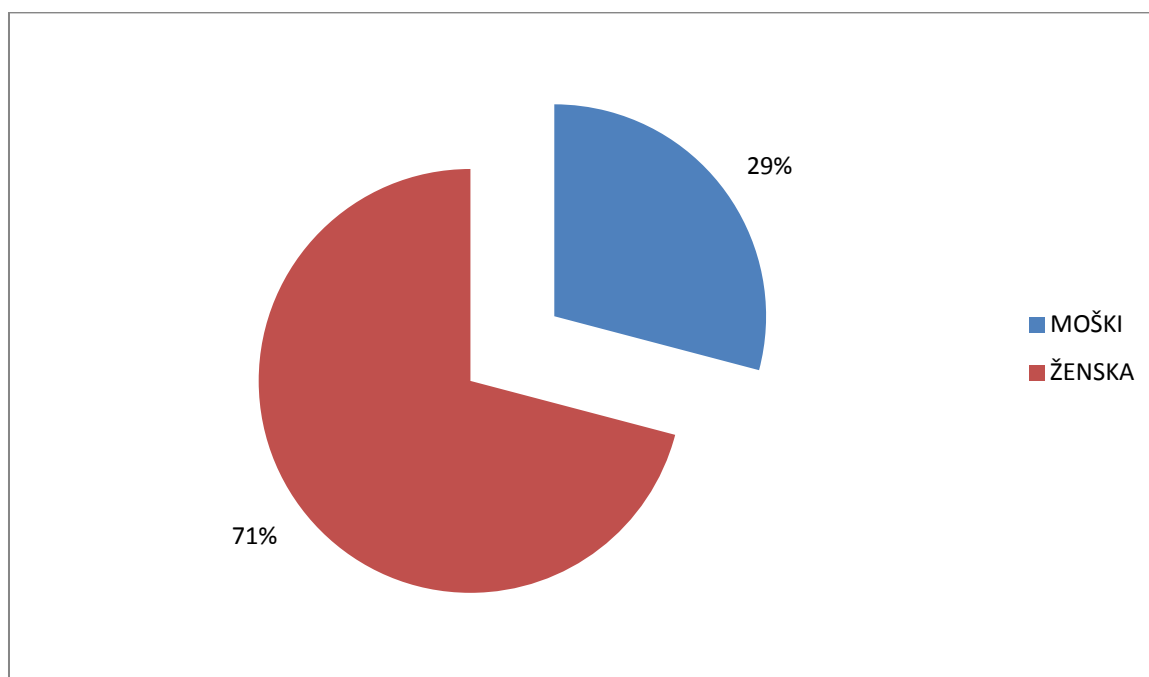
Pogovor, ki je potekal slabe pol ure, povzemam v naslednjem odstavku.

Župan ocenjuje, da je družin z otroki v občini nekje 250. V namen podpore družinam občina pomaga predvsem s finančnimi sredstvi in z izgradnjo in vzdrževanjem infrastrukture namenjene vzgoji in izobraževanju otrok (denarna pomoč ob rojstvu otroka, izgradnja nadstandardnega vrtca in pomoč pri plačilu stroškov otroškega varstva, energetska sanacija osnovne šole, organizacija zazidljivih zemljišč ipd.). Občina drugih storitev za družine ne izvaja, je pa podpornik različnih projektov, katerih pobudniki so občani. V prihodnje namerava izgraditi večnamenski objekt, ki bo obsegal prostore, namenjene različnim vsebinam. Na občini opažajo, da med njenimi prebivalci manjka skupnostnega druženja in skupnostnega preživljanja prostega časa, zato vidijo priložnost za povečanje le-tega tudi v ustanovitvi družinskega centra, če bi se potreba po tem izrazila s strani občanov občine.

Videti je, da je občina zelo naklonjena k izboljšanju in nadgradnji storitev za družine v njej. Tudi Narat et. al (2012: 281) predstavi anketno raziskavo, ki pokaže, da politiki na lokalni ravni zelo visoko ocenjujejo pomen pokritosti potreb družin z otroki, pri tem pa največjo pomembnost pripisujejo zadovoljevanju potreb po organiziranem otroškem varstvu ter obstoju infrastrukture, prijazne za družine z otroki. Predstavniki občin ocenjujejo, da je dobro poskrbljeno za prednostne potrebe, kot je organizirano varstvo otrok ter primerno infrastrukturo za družine z otroki, manj pa so po njihovem mnenju zadovoljene potrebe po programih vseživljenjskega učenja, informiranju, neterapevtskem svetovanju in družinski terapiji. Opisano pa lepo povzame stanje tudi v Občini Tišina.

4.2. SPLOŠNI PODATKI

4.2.1. SPOL

Graf 1: Spol vprašanih v odstotkih

Vidimo lahko, da je vprašalnik rešilo 71 odstotkov žensk in 29 odstotkov moških. Sklepamo lahko, da so še vedno ženske tiste, ki so v večji meri zadolžene za skrb za otroke in družinsko življenje. Vendar pa tudi delež očetov ni zanemarljiv, saj je vprašalnik rešila skoraj tretjina moških, kar je tudi indic večjega vključevanja le-teh v aktivno skrb za otroke in družino.

4.2.2. STAROST

Od 26–30 let	13,3
Od 31–35 let	27,7
Od 36–40 let	43,4
Od 41–45 let	12,0
Od 46 let naprej	3,6

Tabela 3: Starost anketirancev v odstotkih

Iz tabele je razvidno, da je največ vprašanih, kar 43,4 odstotka, starih od 36 do 40 let, s 27,7 odstotka pa sledijo anketiranci v starosti od 31 do 35 let. Starih od 26 do 30 let je bilo 13,3 odstotka anketiranih, starih od 41 do 45 let je bilo 12 odstotkov anketiranih in najmanj, 3,6 odstotka, je bilo anketiranih starih 46 let in več. Večina anketirancev je torej starih več kot 36 let.

4.2.3. IZOBRAZBA

Osnovnošolska izobrazba	4,7
Srednja poklicna izobrazba	64,7
Srednja gimnazijska izobrazba	3,5
Višja ali visokošolska izobrazba	25,9
Magisterij, doktorat	1,2

Tabela 4: Izobrazba anketiranih v odstotkih

Največ anketiranih ima srednjo poklicno izobrazbo (64,7 odstotka), ki ji sledi višja ali visokošolska izobrazba (25,9 odstotka), preostale izobrazbe pa zasedajo skoraj zanemarljive deleže.

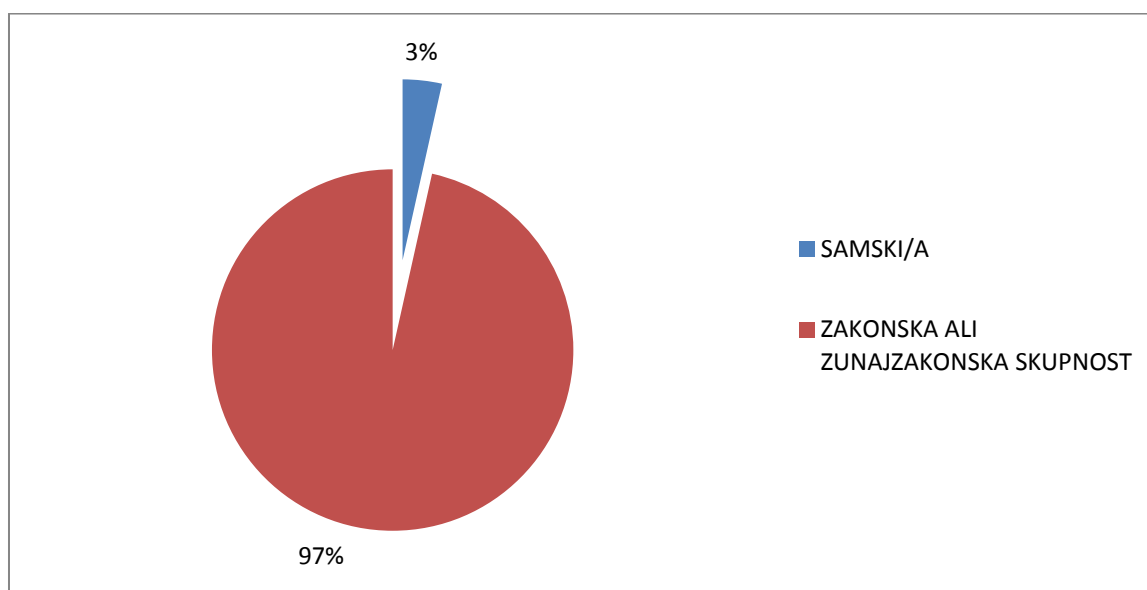
4.2.4. ZAPOSLOTVENI STATUS

Polno zaposlen/a	73,3
Delno zaposlen/a	8,1
Trenutno na porodniškem dopustu	4,7
Nezaposlen/a do 12 mesecev	8,1
Nezaposlen/a več kot 12 mesecev	5,8
Nezaposlen/a (študent/ka ipd.)	0,0

Tabela 5: Zaposlitveni status anketirancev v odstotkih

Največ anketirancev je polno zaposlenih (73,3 odstotka), v enakih odstotkih (8,1) pa sledita delna zaposlitev in nezaposlenost do 12 mesecev. 5,8 odstotka anketiranih je nezaposlenih več kot 12 mesecev in 4,7 odstotka je trenutno na porodniškem dopustu. Vidimo lahko, da je velika večina anketiranih polno zaposlena in da je skupno nezaposlenih 13,9 odstotka anketiranih, kar pa ni majhen delež.

4.2.5. PARTNERSKI STATUS

Graf 2: Partnerski status vprašanih v odstotkih

Med anketiranci jih je kar 96,5 odstotka v zakonski ali zunajzakonski skupnosti in le 3,5 odstotka samskih.

4.2.6. OBLIKA DRUŽINE

S partnerjem/ko staršem svojih otrok in otrokom/otroki – nuklearna družina.	76,5
Z novim partnerjem/ko in otrokom/otroki – reorganizirana družina.	4,6
Samo z otrokom – enostarševska družina.	2,3
Skupaj s svojimi/partnerjevimi starši ali sorodniki – večgeneracijska družina.	16,3

Tabela 6: Oblika družine anketirancev v odstotkih

76,5 odstotka anketiranih živi v nuklearni obliki družine, ki ji v drugi največji vrednosti s 16,3 odstotki sledi večgeneracijska oblika družine. V reorganizirani obliki družine živi le 4,6 odstotka anketiranih in še manj z 2,3 odstotka je med anketiranci enostarševskih družin. Po podatkih iz zgornje tabele lahko vidimo, da je shema oblik družine v Občini Tišina precej tradicionalna, sestavljajo jo v največji meri nuklearne družine, ki jim po deležu sledijo večgeneracijske družine, delež reorganiziranih in enostarševskih družin pa je skoraj zanemarljiv.

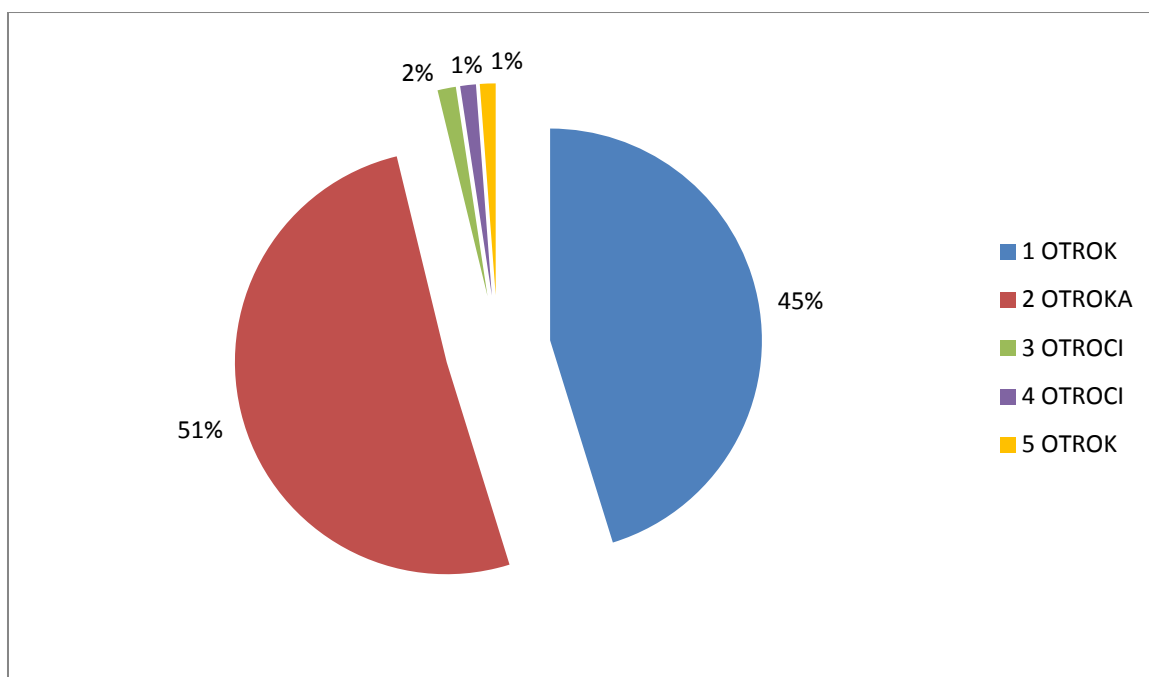
4.2.7. NAČIN BIVANJA DRUŽINE

Lastno gospodinjstvo (samostojno v stanovanju ali hiši).	58,1
Lastno gospodinjstvo (v skupni hiši ali stanovanju s še kom).	32,6
Skupno gospodinjstvo (brez samostojnega gospodinjstva).	9,3

Tabela 7: Način bivanja družine anketirancev v odstotkih

V lastnem gospodinjstvu – samostojno v stanovanju ali hiši – živi 58,1 odstotka anketiranih, z 32,6 odstotka sledijo anketirani, ki živijo v lastnem gospodinjstvu, ki pa je v skupni hiši ali stanovanju s še kom, 9,3 odstotka anketiranih pa živi v skupnem gospodinjstvu.

4.2.8. ŠTEVILO OTROK

Graf 3: Število otrok do 11 leta starosti v družini v odstotkih

Največ vprašanih, kar 51,1 odstotka, ima dva otroka do 11. leta starost, s 45,3 odstotka sledijo tisti, ki imajo enega otroka do 11. leta starosti. 1, 2 odstotka vprašanih ima tri otroke do 11. leta starosti, enak odstotek ima štiri otroke do 11. leta starosti in prav tako ima 1, 2 odstotka vprašanih pet otrok do 11. leta starosti.

	0–3 let starosti	4–7 let starosti	8–11 let starosti	Ni podatka o starosti otroka
1 otrok	7,0	8,1	12,8	17,4
2 otroka	12,8	10,4	8,1	19,8
3 otroci	/	/	/	1,2
4 otroci	/	/	/	1,2
5 otrok	/	/	/	1,2

Tabela 8: Število otrok po starostih v odstotkih

V Tabeli 8 lahko vidimo, da so otroci anketirancev, ki imajo enega otroka, v največji meri (12,8 odstotka) stari od 8 do 11 let, sledijo jim starosti od 4 do 7 let z 8,1 odstotka ter otroci v starosti od 0 do 3 let s sedmimi odstotki. Otroci anketirancev, ki pa imajo po dva otroka, pa so v največji meri (12,8 odstotka) stari od 0 do 3 let starosti, sledijo otroci od 4 do 7 let starosti z

10,4 odstotka in najmanj je otrok, kjer sta v družini dva otroka, stariva od 8 do 11 let (8,1 odstotka). Iz zgornjega grafa in tabele je razvidno, da se družine odločajo za malo otrok, delež družin z več kot dvema otrokoma je skoraj zanemarljiv in znaša 3,6 odstotka. Prevladujejo družine z dvema otrokoma, ki jim sledijo družine z enim otrokom.

4.3. VARSTVO OTROK

4.3.1. DNEVNO VARSTVO NAJMLAJŠEGA OTROKA/OTROK

Otrok/otroci je/so v vrtcu ali šoli.	65,6
Otroka/ke varuje eden od staršev, ki je na porodniškem dopustu.	3,2
Otroka/ke varuje eden ali oba starša – nobeden ni več na porodniškem dopustu.	6,4
Otrok/otroci je/so z njegovimi starimi starši.	23,7
Otrok/otroci je z najeto varuško ali varuhom.	0,0
Drugo: otroka varuje starejši brat.	1,1

Tabela 9: Dnevno varstvo najmlajšega otroka/otrok v odstotkih

Največ otrok je v dnevnem varstvu v vrtcu ali šoli (65,6 odstotka), na drugo mesto s 23,7 odstotka pa se je uvrstil odgovor, da je otrok v dnevnem varstvu pri njegovih starih starših. 6,4 odstotka vprašanih je odgovorilo, da otroka varuje eden ali oba starša in nobeden ni več na porodniškem dopustu, 3,2 odstotka otrok je v dnevnem varstvu pri staršu, ki je na porodniškem dopustu in 1,1 odstotka otrok je v dnevnem varstvu pri starejšem bratu. Nič otrok pa ni v dnevnem varstvu pri najetem varuhu ali varuški.

Anketirani se v primeru dnevnega varstva najpogosteje odločajo za formalno obliko le-tega v smislu vrtca ali šole, ki pa ji sledi dnevno varstvo otroka pri otrokovih starih starših. Sklepamo lahko, da anketirani živijo zelo blizu svoje lastne ali partnerjeve družine, saj je podpora varstva otrok s strani starih staršev kar precejšnja.

4.3.2. VEČERNO VARSTVO OTROK

Otroka/e vselej varuje eden od staršev.	19,0
Otroka/e varujejo njegovi stari starši.	75,0
Otroka/e varujejo drugi sorodniki.	6,0
Otroka/e varuje najeta varuška ali varuh.	0,0
Drugo:	0,0

Tabela 10: Občasno večerno varstvo otrok v odstotkih

Iz Tabele 10 lahko vidimo, da je največ in to kar 75 odstotkov otrok v večernem varstvu pri otrokovih starih starših. 19 odstotkov otrok je vselej v večernem varstvu pri enem od staršev in 6 odstotkov otrok je v večernem varstvu pri drugih sorodnikih. Tudi za namene večernega varstva se anketirani niso posluževali najetega varuha ali varuške.

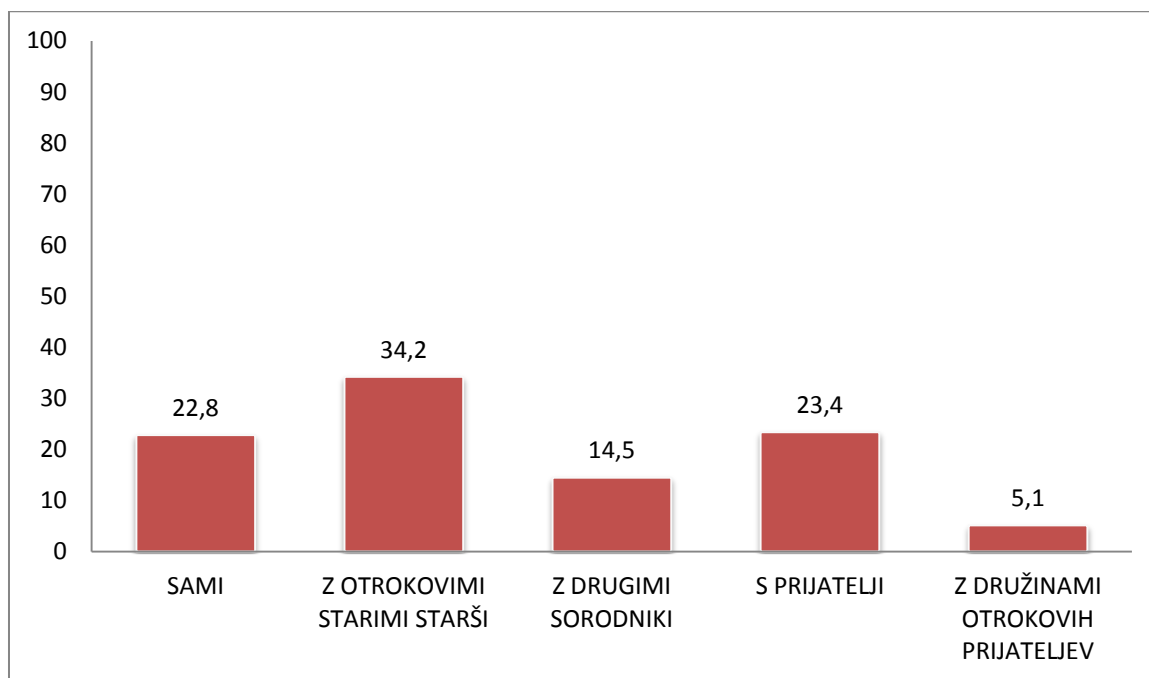
Še bolj kot za dnevno varstvo pa lahko iz Tabele 10 vidimo, kako visok je delež podpore starih staršev pri varstvu otrok. Za namene večernega varstva otrok se anketiranci v kar 75 odstotkih poslužujejo pomoči otrokovih starih staršev. Kot že omenjeno pri dnevnem varstvu otrok, lahko sklepamo, da anketiranci živijo zelo blizu lastnih ali partnerjevih staršev ter so ti tudi pripravljeni nuditi tovrstno podporo, se pravi v obliki dnevnega in večernega varstva v veliki meri.

4.3.3. UPORABA PLAČANEGA VARSTVA

94,8 odstotka vprašanih plačanega varstva ne uporablja, 5,2 odstotka pa plačano varstvo uporablja večkrat na teden. Sklepamo lahko, da zaradi dobre mreže javnih storitev v smislu javnih vrtcev in šol ter obširne podpore otrokovih starih staršev za namene varstva otrok drugih plačljivih storitev starši niti ne potrebujejo. Vprašamo pa se lahko, v kolikšni meri pa so obremenjeni stari starši, glede na to, da so res veliko udeleženi v varstvo svojih vnukov.

4.4. PROSTI ČAS

4.4.1. S KOM DRUŽINA PREŽIVLJA SVOJ PROSTI ČAS

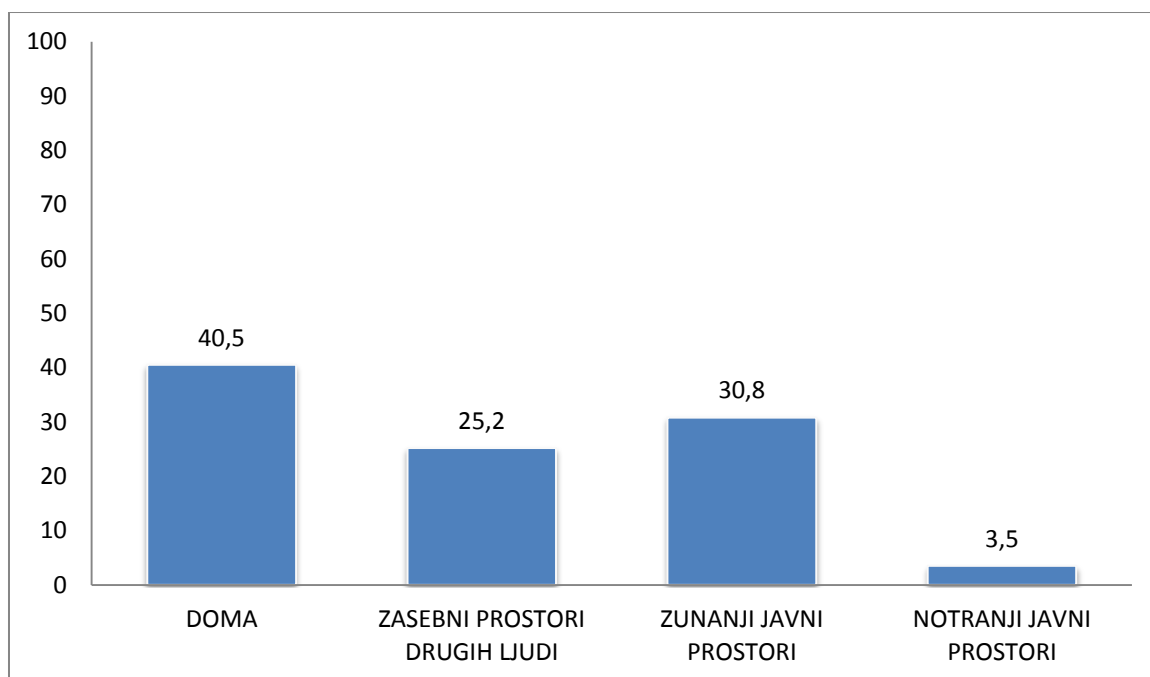

Graf 4: S kom družina preživlja prosti čas v odstotkih.

Kot vidimo na Grafu 4, družina v največji meri (34,2 odstotka) prosti čas preživlja z otrokovimi starimi starši, s 23,4 odstotka jim sledijo prijatelji, 22,8 odstotka družin pa največ prostega časa preživi samih. 14,5 odstotka družin svoj čas preživlja s sorodniki in le 5,1 odstotka prostega časa družine preživijo z družinami otrokovih prijateljev.

Iz zgornjega grafa lahko spet razberemo močno prisotnost starih staršev v preživljanju prostega časa družine, sledijo jim prijatelji in kar visok delež časa družina preživi sama. Le majhen delež svojega prostega časa pa družine preživijo z družinami otrokovih prijateljev in sklepamo lahko, da se razen v že znanih prijateljskih in sorodstvenih krogih družine le malo skupnostno povezujejo z drugimi družinami.

4.4.2. KJE DRUŽINA PREŽIVLJA SVOJ PROSTI ČAS

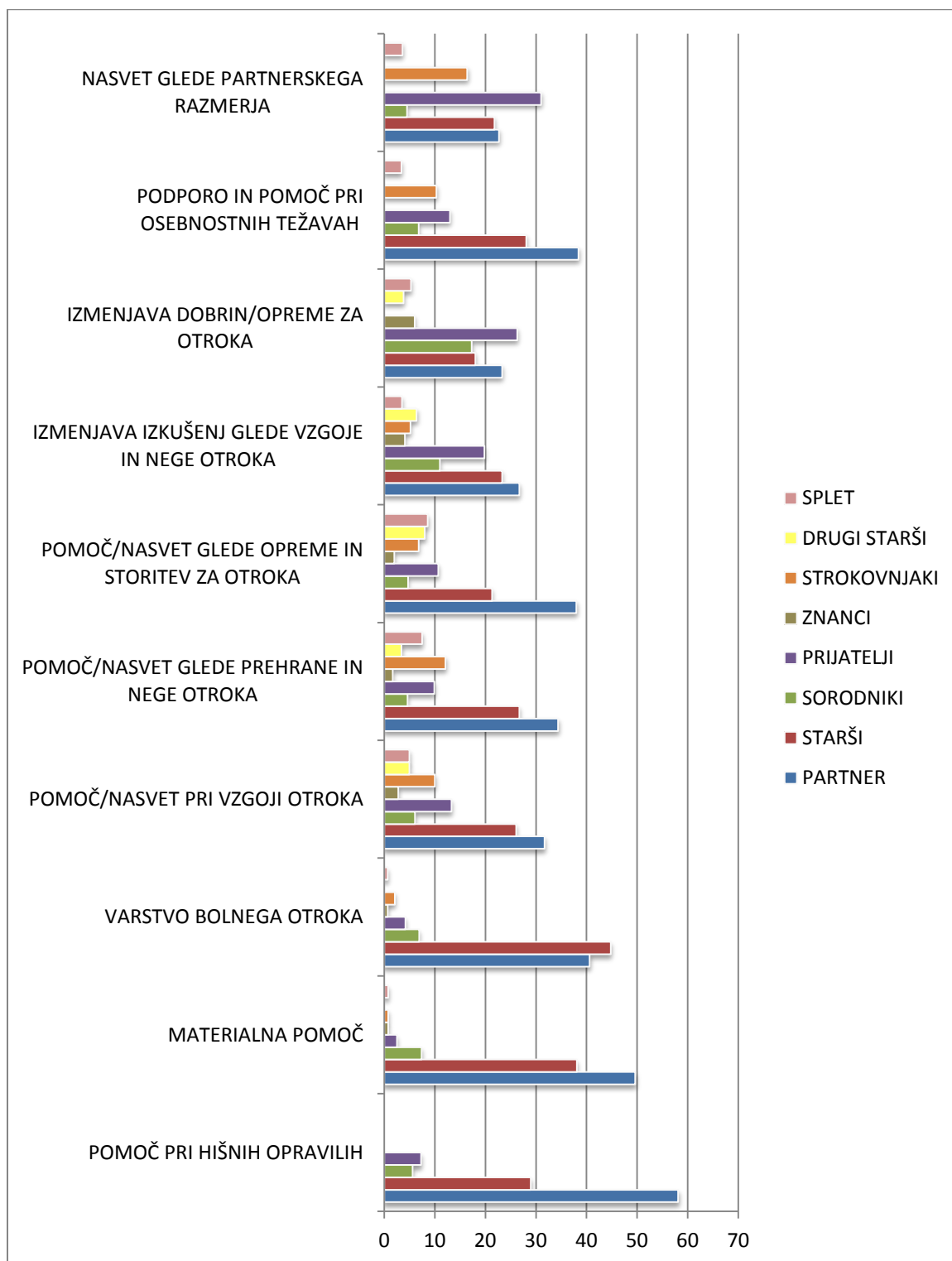
Graf 5: Kje družina preživlja prosti čas v odstotkih.

Družine največ svojega prostega časa (40,5 odstotka) preživijo doma. 30,8 odstotka v zunanjih javnih prostorih, 25,2 odstotka v zasebnih prostorih drugih ljudi in le 3,5 odstotka v notranjih javnih prostorih.

Vidimo lahko, da družine svoj prosti čas najpogosteje preživljajo doma, glede na to, da je občina na podeželju, naslednji najpogostejši odgovor v zunanjih javnih prostorih ne preseneča, saj je v občini veliko zunanjih igrišč za otroke, urejenih peš in poljskih poti, gozdov, ribnikov in rek, ki zagotavljajo raznovrstnost aktivnosti in doživetij na prostem. Občina pa na drugi strani ne zagotavlja notranjih javnih prostorov, predvsem pa ne v smislu neformalnega druženja, kjer bi družine lahko kakovostno preživljale prosti čas. V bližnji Murski Soboti pa so sicer zagotovljeni takšni prostori v smislu igralnic, vendar je vstop plačljiv.

4.5. SOCIALNE MREŽE IN ZADOVOLJSTVO Z NJIMI

4.5.1. NA KOGA ALI KAJ BI SE OBRNILI ZA NASVET ALI POMOČ

Graf 6: Na koga bi se vprašani v posameznih primerih obrnili za nasvet ali pomoč v odstotkih

Iz Grafa 6 lahko razberemo, na koga bi se posamezniki obrnili za pomoč v določenih primerih. Navedla bom najpogostejše štiri odgovore.

Pomoč pri hišnih opravilih: V 58,1 odstotka bi se vprašani obrnili na partnerja. Sledijo jim starši z 29 odstotki, prijatelji s 7,3 odstotka ter sorodniki s 5,6 odstotka.

Materialna pomoč: V 49,6 odstotka bi se vprašani obrnili na partnerja, 38,1 odstotka bi se jih obrnilo na starše, 7,4 odstotka na sorodnike in 2,5 odstotka na prijatelje.

Varstvo bolnega otroka: najpogosteje, in sicer v 44,8 odstotka bi se vprašani obrnili na starše, 40,6 odstotka bi se jih obrnilo na partnerja, 6,9 odstotka bi za pomoč zaprosilo sorodnike in 4,2 odstotka prijatelje.

Pomoč/nasvet pri vzgoji otroka: 31,7 odstotka vprašanih bi se za nasvet obrnilo na partnerja, 26,1 odstotka na starše, 13,3 odstotka bi za nasvet vprašalo prijatelje in 10 odstotkov bi se posvetovalo s strokovnjakom.

Pomoč/nasvet glede prehrane in nege otroka: v 34,1 odstotka bi se vprašani obrnili za nasvet k partnerju, v 26,7 odstotka k staršem, 12,1 odstotka bi nasvet poiskalo pri strokovnjakih in 9,9 odstotka pri prijateljih.

Pomoč/nasvet glede opreme in storitev za otroka: 38 odstotkov bi se obrnilo na partnerja, 21,3 odstotkov na starše, 10,7 odstotka na prijatelje in 8,6 odstotka bi se za nasvet glede opreme in storitev za otroka obrnilo na splet.

Izmenjava izkušenj glede vzgoje in nege otroka: glede izmenjave izkušenj bi se 26,7 odstotka vprašanih obrnilo na partnerja, 23,3 odstotka na starše 19,8 odstotka na prijatelje in 11 odstotkov na sorodnike.

Izmenjava dobrin/opreme za otroka: 26,3 odstotka vprašanih bi se obrnilo na prijatelje, 23,3 odstotka na partnerja, 18 odstotkov vprašanih na starše in 17,3 odstotka bi se za izmenjavo dobrin in opreme za otroka obrnilo na sorodnike.

Podpora in pomoč pri osebnostnih težavah: največ vprašanih (38,4 odstotka) bi se obrnilo na partnerja, 28,1 odstotka bi se obrnilo na starše, 13 odstotkov na prijatelje in 10,3 odstotka bi nasvet poiskalo pri strokovnjakih.

Nasvet glede partnerskega razmerja: 31 odstotkov vprašanih bi se za nasvet glede partnerskega razmerja obrnilo na prijatelje, 22,7 odstotka bi nasvet poiskalo pri partnerju, 21,8 odstotka vprašanih pri starših in 16,4 odstotka pri strokovnjakih.

Vidimo lahko, da se anketiranci za pomoč glede najrazličnejših tematik najpogosteje obračajo na partnerja in starše. Za nasvete in pomoč pri posameznih težavah se obračajo tudi na prijatelje, ki so tretji najpogostejši vir pomoči, sledijo jim sorodniki, strokovnjaki in splet.

4.5.2. ZADOVOLJSTVO Z RAZLIČNIMI VRSTAMI ODNOSOV

	Nimam/o stikov	Zelo nezadovoljen/a	Nezadovoljen/a	Zadovoljen/a	Zelo zadovoljen/a
Odnos s partnerjem/ko	1,2	8,6	3,7	28,4	58,1
Odnos z lastnimi starši	0,0	8,5	3,6	52,4	35,5
Odnos s partnerjevimi starši	4,9	7,4	3,6	56,1	28,0
Odnos z lastnim sorodstvom	1,3	8,9	1,3	69,6	18,9
Odnos s partnerjevim sorodstvom	8,7	6,2	1,2	67,5	16,4
Odnos z najbližjimi prijatelji	1,2	7,5	1,2	60,5	29,6

Tabela 11: Zadovoljstvo vprašanih z različnimi vrstami odnosov v odstotkih

V Tabeli 11 prikazujem zadovoljstvo z različnimi vrstami odnosov. Na tem mestu bom navedla najpogostejše tri ocene pri različnih vrstah odnosov.

Odnos s parterjem/ko: Največ vprašanih (58,1 odstotka) je zelo zadovoljnih, 28,4 odstotka vprašanih je z odnosom s partnerjem/ko zadovoljnih in 8,6 odstotka je zelo nezadovoljnih.

Odnos z lastnimi starši: Največ vprašanih (52,4 odstotka) je zadovoljnih s to vrsto odnosov, 35,5 odstotka vprašanih je zadovoljnih in 8,5 odstotka je zelo nezadovoljnih.

Odnos s partnerjevimi starši: 56,1 odstotka vprašanih je zadovoljnih, 28 odstotkov vprašanih zelo zadovoljnih in 7,4 odstotka vprašanih zelo nezadovoljnih z odnosi s partnerjevimi starši.

Odnos z lastnim sorodstvom: Največ vprašanih (69,6 odstotka) je zadovoljnih z odnosi z lastnim sorodstvom, 18,9 odstotka vprašanih je zelo zadovoljnih in 8,9 odstotka zelo nezadovoljnih.

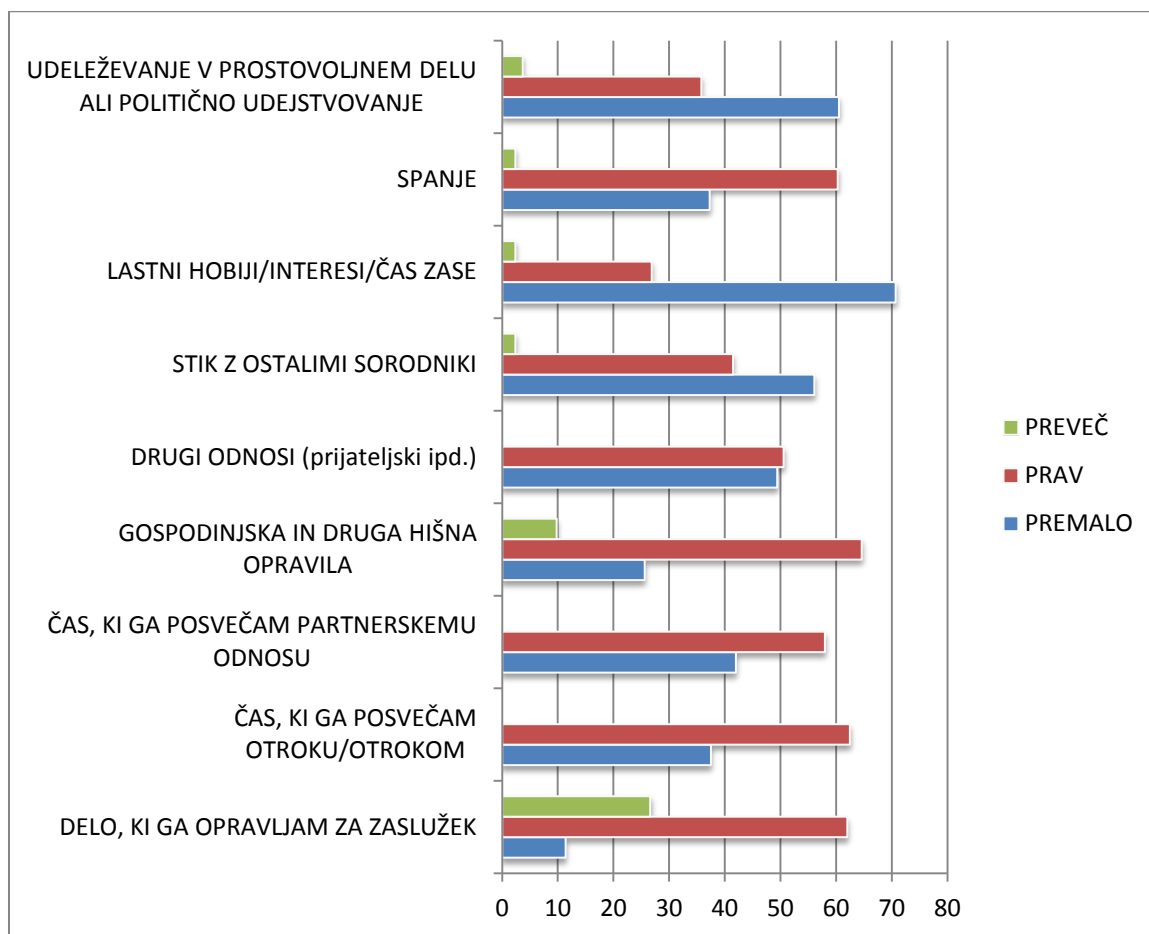
Odnos s partnerjevim sorodstvom: 67,5 odstotka vprašanih je zadovoljnih, 16,4 odstotka zelo zadovoljnih, 8,7 odstotka vprašanih pa s partnerjevim sorodstvom nima stikov.

Odnos z najbližjimi prijatelji: 60,5 odstotka je zadovoljnih z odnosi z najbližjimi prijatelji, 29,6 odstotka vprašanih je zelo zadovoljnih in 7,5 odstotka je zelo nezadovoljnih.

Povzamem lahko, da so anketiranci najbolj zadovoljni z odnosom s partnerjem oziroma partnerko, sledi zadovoljstvo z odnosi z lastnimi starši in zadovoljstvo z odnosi z najbližjimi prijatelji.

4.6. PORABA ČASA

4.6.1. ZADOVOLJSTVO S PORABO ČASA PO PODROČJIH

Graf 7: Zadovoljstvo vprašanih s porabo časa po različnih področjih

Iz Grafa 7 navajam dva najpogostejša odgovora zadovoljstva s porabo časa po posameznih področjih.

Delo, ki ga opravljam za zaslužek: 62 odstotkov nameni delu za zaslužek ravno prav časa, 26,6 odstotka vprašanih pa preveč.

Čas, ki ga posvečam otroku/otrokom: 62,5 odstotka jih meni, da posveča otrokom prav časa in 37,5 odstotka jih meni, da otrokom posvečajo premalo časa.

Čas, ki ga posvečam partnerskemu odnosu: 58 odstotkov jih meni, da partnerskemu odnosu namenijo ravno prav časa, 42 odstotkov pa partnerskemu odnosu posveča premalo časa.

Gospodinjska in hišna opravila: 64,6 odstotka vprašanih meni, da gospodinjskim opravilom namenijo ravno prav časa, 25,6 odstotka pa jih meni, da tem opravilom namenijo premalo časa.

Drugi odnosi (prijateljski ipd.): 50,6 odstotka vprašanih meni, da tem odnosom posvečajo ravno prav časa, 49,4 odstotka vprašanih pa nameni drugim odnosom premalo časa.

Stik z ostalimi sorodniki: 56,1 odstotka vprašanih nameni stiku z ostalimi sorodniki premalo časa, 41,5 odstotka pa jih meni, da takšnim stikom namenijo ravno prav časa.

Lastni hobiji/interesi/čas zase: Kar 70,7 odstotka vprašanih meni, da lastnim hobijem namenijo premalo časa, 26,9 odstotka pa jih meni, da temu namenijo ravno prav časa.

Spanje: 60,3 odstotka vprašanih spi ravno prav časa, 37,3 odstotka pa jih meni, da spanju namenijo premalo časa.

Udeleževanje v prostovoljnem delu ali politično udejstvovanje: 60,5 odstotka vprašanih temu namenja premalo časa, 35,8 odstotka pa jih meni, da takšnim aktivnostim namenijo ravno prav svojega časa.

Vprašani so v šestih vsebinah v večini zadovoljni s porabo časa in pravijo, da vsebinam, kot so: delu, otrokom, partnerju, gospodinjskim opravilom, drugim odnosom in spanju namenijo ravno prav časa. Manj pa so zadovoljni s porabo časa zase, stikom z ostalimi sorodniki ter s porabo časa za prostovoljno in politično udejstvovanje, saj menijo, da tem vsebinam namenijo premalo časa.

4.7. IZZIVI STARŠEVSTVA

4.7.1. KAJ POSAMEZNIK DOJEMA KOT NAJVEČJO TEŽAVO ALI IZZIV V STARŠEVSKI VLOGI

	Povprečna vrednost	Standardni odklon
Uskladiti čas za otroke in delovne obveze.	3	1,15
Uskladiti čas za otroke in partnerstvo.	2,95	1,16
Uskladiti čas za otroke in hobije/prosti čas zase.	2,89	1,01
Materialni problemi, negotova služba.	2,99	1,16
Negotovost glede vzgoje otroka.	2,54	1,06
Negotovost pri izrabi prostega časa z otrokom.	2,49	1,1
Slabi odnosi v družini.	1,94	1,18
Ne vem, ali sem lahko dober starš.	2,3	1,2

Tabela 12: Povprečna ocena o največjih izzivih in težavah starševstva in standardni odklon

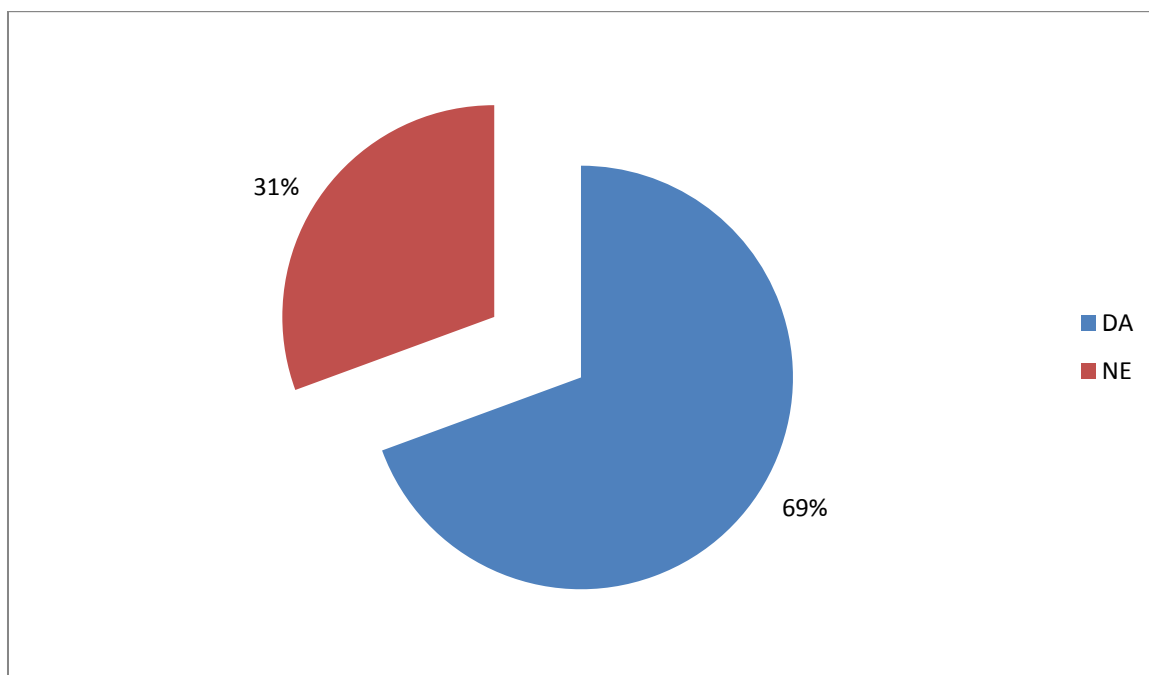
Vse trditve o zaskrbljenosti zasedajo srednje vrednosti, se pravi, da ni trditve, glede katere bi bili vprašani zelo zaskrbljeni, kakor tudi ni trditve, glede katere bi jim bilo popolnoma vseeno. Kljub temu pa prve štiri trditve zasedajo višje vrednosti kot ostale, zato nadalje naštevam, da anketirance najbolj skrbi, kako uskladiti čas za otroke in delovne obveze, sledijo materialni problemi, negotova služba. Sledi negotovost, kako uskladiti čas za otroke in partnerstvo in negotovost glede vzgoje otroka. Med štirimi nižjimi vrednostmi pa si po padajočem vrstnem redu sledijo še negotovost pri izrabi prostega časa z otrokom, negotovost glede starševstva, najmanj pa so anketiranci zaskrbljeni zaradi odnosov v družini.

4.8. DRUŽINSKI CENTER

Družinski center je bil predstavljen kot prostor prijateljskega druženja, skupinskih aktivnosti, vrstniškega varstva otrok, v njem potekajo različne praktične delavnice, informiranje, svetovanje itd., lahko obsega tudi kavarnico – vsa ponudba je brezplačna, ali pa so prispevki simbolični.

Anketiranci so bili vprašani, če bi potencialni družinski center obiskovali, katerih vsebin bi si v takšnem centru želeli in kako pogosto bi obiskovali tak družinski center. Nadalje povzemam rezultate po teh sklopih.

4.8.1. OBISKOVANJE POTENCIALNEGA DRUŽINSKEGA CENTRA

Graf 8: Ali bi vprašani obiskovali družinski center izraženo v odstotkih

Iz Grafa 8 je razvidno, da bi več kot dve tretjini vprašanih obiskovalo družinski center, nekaj manj kot ena tretjina pa ga ne bi. Sklepamo, da ti dve tretjini anketirancev, ki bi obiskovali družinski center, tudi želita, da se takšen center ustanovi in imata potrebo po vsebinah, ki bi jih tak center nudil.

4.8.2. POTREBNA IN ZANIMIVA PONUDBA DRUŽINSKEGA CENTRA

	DA	NE
Strokovni nasveti, kam se obrniti glede materialne pomoči.	70,0	30,0
Strokovni nasveti glede vzgoje otroka.	79,0	21,0
Druženje, stiki z ljudmi v podobnih življenjskih situacijah.	82,7	17,3
Nasveti, informacije glede prehrane in nege otroka.	67,5	32,5
Nasveti, informacije glede opreme in storitev za otroka.	60,0	40,0
Izmenjava izkušenj z drugimi starši glede nege in vzgoje otroka.	81,3	18,7
Kakovostno, ustvarjalno preživljanje prostega časa.	74,1	25,9
Izmenjava dobrin in opreme za otroka.	71,6	28,4
Delavnice in izobraževanja za osebnostno rast.	78,5	21,5
Družba za otroka.	84,8	15,2
Da lahko v miru kaj preberem, popijem ipd., medtem ko se otrok igra.	66,7	33,3
Podpora, pomoč pri osebnih težavah.	55,0	45,0
Nasvet glede partnerskega razmerja	48,7	51,3
Lahko bi se s kom povezal/a in se domenil/a za izmenjavo varstva otrok in/ali za skupno igro otrok.	67,6	32,4

Tabela 13: Vsebine, ki bi si jih anketiranci želeli v družinskem centru v odstotkih

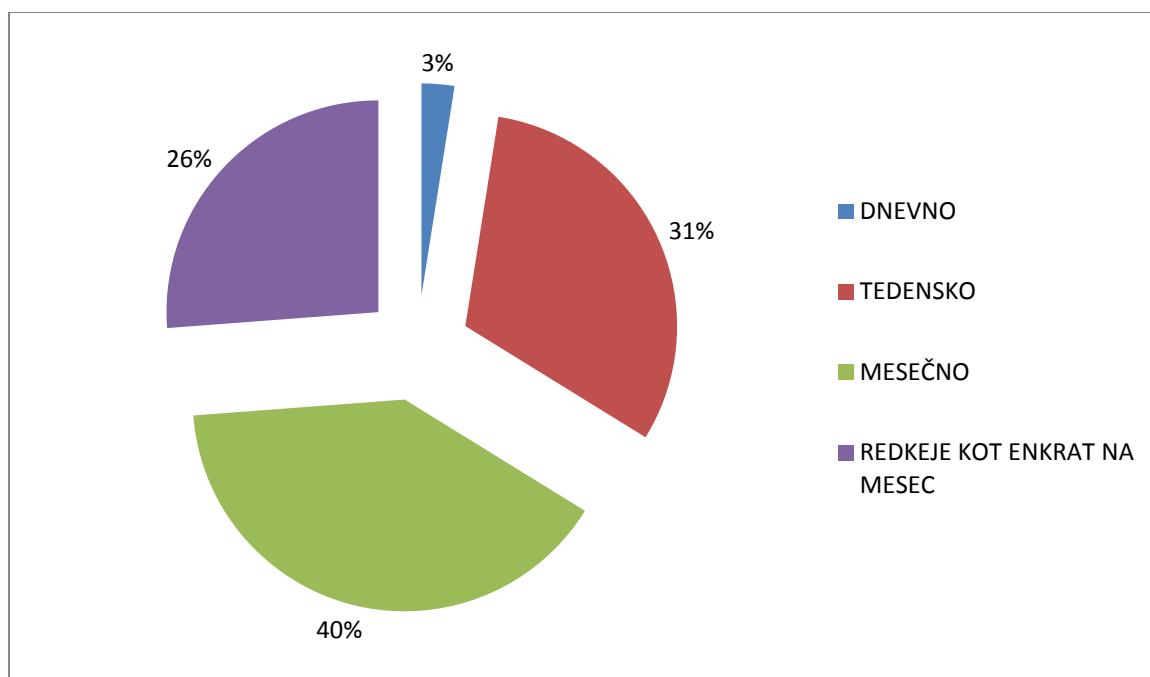
Anketiranci bi si želeli vseh v Tabeli 13 navedenih vsebin, razen nasvetov glede partnerskega razmerja, kjer pa je bilo razmerje med da in ne tudi skoraj zanemarljivo.

Vprašani so dopisali še tri dodatne podobne vsebine, in sicer:

- ❖ skupna igra otrok in staršev,
- ❖ druženje staršev,
- ❖ izmenjava izkušenj.

Iz Tabele 14 je razvidno, da družine v Občini Tišina potrebujejo različne neformalne in formalne vsebine z namenom krepitve družine in skupnosti, skupnostnega povezovanja, kakovostnega preživljanja prostega časa in neformalnega varstva otrok. Izrazili so tudi potrebo po strokovnih storitvah za različna področja in neformalno druženje z drugimi ljudmi v njim podobnih življenjskih situacijah. Kot je bilo razvidno iz prejšnjih grafov, je povezovanja družin z drugimi družinami zelo malo, v tej tabeli pa vidimo, da bi si ga anketiranci želeli, tudi med vsebinami, ki so jih anketiranci sami dopisali, je navedena skupna igra otrok in staršev, druženje staršev in izmenjava izkušenj, kar pa še potrjuje da si starši želijo neformalnega skupnostnega povezovanja.

4.8.3. POGOSTOST OBISKOVANJA DRUŽINSKEGA CENTRA

Graf 9: Pogostost obiskovanja družinskega centra v odstotkih

Vprašani so se v 40 odstotkih odločili, da bi družinski center obiskovali mesečno, 31 odstotkov vprašanih bi ga obiskovalo tedensko, 26 odstotkov redkeje kot enkrat na mesec in le trije odstotki vprašanih bi obiskovali družinski center tedensko.

Vidimo lahko, da bi vprašani kar pogosto obiskovali družinski center. Sklepamo lahko, da je v občini velika potreba po takšni obliki neformalnega druženja družin, staršev in otrok.

4.9. KLJUČNI RAZISKOVALNI REZULTATI

- ❖ V raziskavi so z deležem dveh tretjin sodelovale ženske.
- ❖ Večina vprašanih ima srednjo poklicno izobrazbo in je zaposlenih za polni delovni čas.
- ❖ 97 odstotkov sodelujočih v raziskavi živi v zakonski ali zunajzakonski skupnosti.
- ❖ Prevladuje nuklearna oblika družine, ki živi v lastnem gospodinjstvu.
- ❖ Družina ima v povprečju 1,62 otroka s standardnim odklonom 0,7.
- ❖ Družine se za pomoč pri varstvu otrok najpogosteje obračajo na otrokove stare starše.
- ❖ Plačanega varstva družine v Občini Tišina v veliki večini ne uporabljajo.
- ❖ Prosti čas družine v največji meri preživljajo doma z otrokovimi starimi starši in svojimi prijatelji.
- ❖ Za pomoč pri različnih problemih in težavah se posamezniki najpogosteje obračajo na partnerja in svoje starše.
- ❖ Z vsemi vrstami podpornih odnosov so vprašani zadovoljni ali pa zelo zadovoljni.
- ❖ Vprašani imajo premalo časa zase, za stike s sorodniki in za prostovoljno ali politično udejstvovanje.
- ❖ Sodelujoči ne navajajo zaskrbljenosti glede različnih aspektov starševstva.
- ❖ Večina vprašanih bi obiskovala družinski center in si želi vseh v vprašalniku navedenih vsebin.

5. RAZPRAVA

Skozi nalogo sem pregledala organizacijo družinskih centrov širše na evropski ravni in ožje na ravni Slovenije, še natančneje Pomurja. Sama menim, da je Pomurje regija, ki ima še veliko potenciala tako v ljudeh, ki tam živijo, kot možnosti za razvoj infrastrukture, ki bi posameznikom, družinam in različnim organizacijam nudila prijetnejše in spodbujajoče okolje, da ostanejo v tej regiji in se v njej in z njo razvijajo. Iz poglavja 1.5., Družinski centri v Pomurju, lahko vidimo, da je malo organizacij za družine in da ni prostorov, ki bi družinam omogočili neformalno skupnostno preživljanje prostega časa. Tudi v Občini Tišina, ki je glavni fokus moje raziskave, takšne organizacije ni.

Ob pregledu rezultatov raziskave, ki sem jo izvedla v okviru magistrske naloge, je razvidno, da so vprašani zadovoljni z vsemi vrstami podpornih odnosov, ki jih obkrožajo. Najbolj so zadovoljni z odnosom s partnerjem ali partnerko, čemur pa sledi zadovoljstvo z odnosi z lastnimi starši. Razvidno je, da se vprašani tudi pri vprašanju podpore in nasvetov pri vzgoji otroka najpogosteje obračajo na svojega partnerja kot tudi na otrokove stare starše, ki pa so tudi najpogostejši vir večernega varstva otrok kakor tudi dnevnega varstva, če izključimo javno otroško varstvo v smislu vrtca ali šole. Družina veliko svojega prostega časa preživi v družbi otrokovih starih staršev. Stari starši torej igrajo zelo pomembno vlogo v življenju družine in lahko sklepamo, da zaradi njihove velikodušne podpore pri varstvu otrok družine ne potrebujejo plačanega varstva za otroke, saj ga, kot navajajo, ne uporabljajo.

Nadalje raziskava pokaže, da je zelo malo povezovanja staršev/družin z drugimi starši oziroma družinami. Preživljanje prostega časa – druženje z drugimi družinami – vprašani uvrstijo na zadnje mesto, prav tako se za nasvete ali pomoč glede različnih področij življenja starši le redko obračajo na druge starše. Iz rezultatov pa razberemo, da si starši skupnostnega povezovanja družin želijo, saj navajajo, da si želijo druženja z drugimi starši in navajajo, da bi si želeli druženja z ljudmi v podobnih življenjskih situacijah ter da si želijo družbe za medsebojno izmenjavo izkušenj.

Zadovoljstvo s porabo časa na različnih področjih v raziskavi pokaže, da so starši zadovoljni s količino časa, ki ga namenjajo delu, otrokom in partnerskemu razmerju, da pa jim primanjkuje predvsem časa zase, za lastne interese in hobije, za druženje s sorodniki in za druge odnose (prijateljske ipd.).

Nadalje raziskava pokaže, da tudi občinski organi opažajo pomanjkanje skupnostnega povezovanja in vidijo možnost spodbujanja le-tega in skupnostnega preživljanja prostega časa tudi v družinskem centru. Občina je pripravljena podpreti programe, namenjene družinam, v kolikor je izražena potreba po takšnih storitvah s strani samih uporabnikov. Po navedbah župana bi bila občina po potrebi pripravljena za namene družinskega centra prispevati primerne prostore, kjer bi se le-ta lahko vzpostavil.

Družinski center je bil v raziskavi predstavljen kot prostor prijateljskega druženja, skupinskih aktivnosti, vrstniškega varstva otrok, v katerem potekajo različne praktične delavnice, informiranje, svetovanje itd., lahko obsega tudi kavarnico – vsa ponudba je brezplačna ali pa so prispevki simbolični. V kolikor bi takšen center v Občini Tišina obstajal, bi se večina vprašanih odločila za obiskovanje le-tega. Največ staršev bi takšen center obiskovalo na mesečni ali tedenski ravni. V centru vidijo priložnost, kjer bi lahko našli družbo za otroka, prav tako družbo zase in stik z ljudmi v podobnih življenjskih situacijah. Vsebinska, ki se zdi staršem prav tako pomembna, je izmenjava izkušenj z drugimi starši, v družinskem centru pa vidijo tudi priložnost za pridobitev strokovnih nasvetov glede vzgoje otroka. Tudi zadnji razpis za sofinanciranje družinskih centrov daje poseben poudarek neformalnemu druženju družin in drugim vsebinam, namenjenim krepitvi starševskih kompetenc ter kakovostnemu preživljanju prostega časa in razvidno je, da si družine takšnega načina povezovanja želijo.

Ob besedni zvezi družinski center mi na misel pride afriški pregovor: »Za vzgojo otroka je potrebna cela vas.« Kljub temu, da dobesedno ni tako, se mi zdi, da lahko v skupnosti najdemo veliko virov, ki nam pomagajo premostiti težave, preskočiti prepreke ali pa samo najti sogovornika, sopotnika in družbo na poti skozi življenje. Družinski centri v skupnost zagotovo prinesejo več od načrtovanega. Vprašani v raziskavi navajajo zadovoljstvo z vsemi vrstami odnosov, kar pa ne pomeni, da si drugih, drugačnih odnosov ne želijo in jih ne potrebujejo. V raziskavi je razvidno, da vprašani izrazijo potrebo po skupnostnem povezovanju družin, saj si želijo druženja družin in izmenjevanja izkušenj z ljudmi v podobnih življenjskih situacijah.

Družinski center ima velik potencial, da poleg strokovnih vsebin nudi družinam pomoč v smislu razbremenitve obstoječih virov neformalne pomoči, ki so primarno stari starši, da hkrati služi kot alternativa neformalnim virom pomoči ter omogoča prostor, kjer se lahko širijo viri pomoči v skupnosti. S tem pa lahko družinski centri potencialno prispevajo k povečanju kakovosti življenja družin in skupnosti.

6. LITERATURA

- ❖ Družinski center dlan. Dostopno na <http://www.dc-dlan.si> (30. januar 2016).
- ❖ Fakulteta za socialno delo (2012), Revija Socialno delo: Družinski centri v Sloveniji, 51, 4. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- ❖ Hiša Sadeži družbe. Dostopno na <http://www.filantropija.org/hisasadezidruzbe-murskasobota> (30. januar 2016).
- ❖ Kuhar, M. (2011a), Družinski centri kot viri socialne opore. Teorija in praksa, 48, 2: 429–432.
- ❖ Kuhar, M. (2011b), Analiza koncepta družinskih centrov in izbranih primerov dobrih praks za implementacijo v Sloveniji. Socialno delo, 50, 5: 297–355.
- ❖ Kuhar, M., Kobal Tomc, B. (2012), Razvoj družinskih centrov v Sloveniji. Socialno delo, 51, 4: 217–222.
- ❖ Mladinski center Prlekije. Dostopno na <http://www.mc-prlekije.si> (30. januar 2016).
- ❖ Musek, J., Pečjak, V. (1995), Psihologija. Ljubljana: Educy.
- ❖ Narat, T. et. al. (2011), Razvoj družinskih centrov: končno poročilo. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
- ❖ Narat, T. et. al. (2012), Razvoj družinskih centrov v Sloveniji. Socialno delo, 51, 4: 271–282.
- ❖ Rakar, T. et. al. (2012), Družinski centri v različnih sistemih blaginje. Socialno delo, 51, 4: 233–246.

- ❖ Razpisi Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za sofinanciranje družinskih centrov. Dostopno na http://www.mddsz.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi_in_javna_narocila/ (31. januar 2016).

- ❖ Renner, T. (1993), Politika materinjenja ali father knows best: for Him to Plax, for Her to rest. V: Časopis za kritiko znanosti, 1993, št. 162–163, str. 15–21.

- ❖ Renner, T. (1995), Družine in ideologije. V Inštitut Antona Trstenjaka. Družina: zbornik predavanj na osrednjih strokovnih prireditvah v Sloveniji v letu družine. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka za psihologijo, logoterapijo in antropohigieno (129–139).

- ❖ Renner, T. et. al. (2006), Družine in družinsko življenje v Sloveniji. Koper: Založba Annales.

- ❖ Svetovalno terapevtski center Murska Sobota. Dostopno na [http:// www.institut-stc.eu](http://www.institut-stc.eu) (30. januar 2016).

- ❖ Švab, A. (2001), Družina: od modernosti k postmodernosti. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

- ❖ Ule, M. et. al. (1991), Družina, intergeneracijski odnosi in odnosi med spoloma: poročilo o delu za leto 1991. Ljubljana: RSS.

- ❖ Ule, M., Kuhar, M. (2003), Mladi, družina, starševstvo: spremembe življenjskih potekov v pozni moderni. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

- ❖ Žmuc Tomori, M. (1988), Klic po očetu. Ljubljana: CZ.

7. PRILOGE

7.1. VPRAŠALNIK

Sem Irena Lesic, študentka magistrskega študija Fakultete za socialno delo, in bi bila zelo vesela vaše pomoči pri izdelavi magistrske naloge z naslovom: **POTREBA PO USTANOVITVI DRUŽINSKEGA CENTRA V OBČINI TIŠINA**. Prosila bi vas, da si vzamete nekaj minut časa in rešite ta vprašalnik, izpolnjen vprašalnik pa potem najkasneje do 5. 12. 2015 vrnete v vrtec ali šolo.

1. SPOL (Obkrožite.)	Ž	M
----------------------	---	---

2. STAROST (Napišite.)	
------------------------	--

3. STOPNJA IZOBRAZBE (Obkrožite.)	Osnovnošolska izobrazba	Srednja poklicna izobrazba	Srednja gimnazijska izobrazba	Višja ali visokošolska izobrazba	Magisterij, doktorat
-----------------------------------	-------------------------	----------------------------	-------------------------------	----------------------------------	----------------------

4. ZAPOSLOITVENI STATUS (Obkrožite.)	Polno zaposlen /a	Delno zaposlen /a	Trenutno na porodniške m dopustu	Nezaposlen /a do 12 mesecev	Nezaposlen /a več kot 12 mesecev	Nezaposlen /a (študent/ka ipd.)
--------------------------------------	-------------------	-------------------	----------------------------------	-----------------------------	----------------------------------	---------------------------------

5. PARTNERSKI STATUS (Obkrožite.)	Samski/a	Zakonska ali zunajzakonska skupnost
-----------------------------------	----------	-------------------------------------

6. S KOM ŽIVITE? (Obkrožite.)	S partnerjem/ko staršem svojih otrok in otrokom/otroci.	Z novim partnerjem/ko in otrokom/otroci	Samo z otrokom	Skupaj s svojimi/partnerjevimi starši ali sorodniki
-------------------------------	---	---	----------------	---

7. ŠTEVILO OTROK DO 11 LET STAROSTI (Označite število in dopišite starost otrok.)	1 —	2 — —	3 — — —	4 — — — —	5 — — — —	6 in več
---	--------	-------------	------------------	-----------------------	-----------------------	----------

8. NAČIN BIVANJA DRUŽINE (Obkrožite.)	Lastno gospodinjstvo (samostojno v stanovanju ali hiši).	Lastno gospodinjstvo (v skupni hiši ali stanovanju s še kom npr. z lastnimi starši).	Skupno gospodinjstvo (brez samostojnega gospodinjstva).
---	--	---	--

9. KJE SO VAŠI OTROCI (ALI VAŠ NAJMLAJŠI OTROK, ČE JIH IMATE VEČ) V DNEVNEM VARSTVU? V času službe, če ste zaposleni oz. tekom dneva. (Obkrožite lahko več odgovorov.)					
V vrtcu/šoli	Z enim od staršev, ki je na porodniškem dopustu.	Z enim ali obema staršema – nobeden več ni na porodniškem dopustu.	Z otrokovimi starimi starši.	Z najeto varuško/varuhom.	Drugo (napišite):

10. KOMU ZAUPATE OBČASNO VEČERNO VARSTVO OTROK? (npr. ko potrebujete oddih, imate nujne opravke in podobno.)(Obkrožite lahko več odgovorov.)				
Otroka vselej varuje eden od staršev.	Otrokovim starim staršem.	Drugim sorodnikom.	Najeti varuški/varuhu.	Drugo (napišite):

11. KOLIKO UPORABLJATE PLAČANO VARSTVO OTROK? (Obkrožite odgovor in dopišite razlog uporabe plačanega varstva.)	
Ga ne uporabljamo.	
Enkrat na teden.	
Večkrat na teden.	
Enkrat na mesec.	
Večkrat na mesec.	
Nekajkrat na leto.	

12. S KOM VAŠA DRUŽINA VEČINOMA PREŽIVLJA PROSTI ČAS? (Obkrožite lahko več odgovorov.)					
Sami.	Z otrokovimi starimi starši.	Z drugimi sorodniki.	S prijatelji.	Z družinami otrokovih prijateljev.	Drugo (napišite):

13. KJE VAŠA DRUŽINA VEČINOMA PREŽIVLJA PROSTI ČAS? (Obkrožite lahko več odgovorov.)				
Doma.	V zasebnih prostorih drugih ljudi (pri starih starših, prijateljih, znancih ...).	V zunanjih javnih prostorih (parki, igrišča, gozdovi ...).	V notranjih javnih prostorih (igralnice, gledališča ...).	Drugo (napišite):

14. NA KOGA ALI KAJ SE OBRAČATE ALI BI SE OBRNILI ZA NASVET ALI POMOČ V NASLEDNJIH PRIMERIH? (Za vsak primer lahko označite več oseb.)									
	Partner	Starši	Sorodniki	Prijatelji	Znanci	Strokovnjaki	Drugi starši	Splet	Drugo (napišite):
Pomoč pri hišnih opravilih.									
Materialna pomoč.									
Varstvo bolnega otroka.									
Pomoč/nasvet pri vzgoji otroka.									
Pomoč/nasvet glede prehrane in nege otroka.									
Pomoč/nasvet glede opreme in storitev za otroka.									
Izmenjava izkušenj glede vzgoje in nege otroka.									
Izmenjava dobrin/opreme za otroka.									
Podpora in pomoč pri osebnostnih težavah.									
Nasvet glede partnerskega razmerja.									

15. KAKO ZADOVOLJNI STE Z RAZLIČNIMI VRSTAMI ODNOSOV GLEDE PODPORE PRI SKRBI ZA OTROKA? (Za vsak primer ustrezno označite.)					
	Nimam/o stikov	Zelo nezadovoljen/a	Nezadovoljen/a	Zadovoljen/a	Zelo zadovoljen/a
Odnos s partnerjem/ko					
Odnosi z lastnimi starši					
Odnosi s partnerjevimi starši					
Odnosi z lastnim sorodstvom					
Odnosi s partnerjevim sorodstvom					
Odnosi z najbližjimi prijatelji					

16. KAKO OCENJUJETE KOLIČINO ČASA, KI GA (LAHKO) NAMENITE RAZLIČNIM PODROČJEM? (Za vsak primer ustrezno označite.)			
	premalo	ravno prav	preveč
Delo, ki ga opravljam za zaslužek.			
Čas, ki ga posvečam otroku/otrokom.			
Čas, ki ga posvečam partnerskemu odnosu.			
Gospodinjska in druga hišna opravila.			
Drugi odnosi (ne družinski, prijateljski, kolegalni – tudi prek spleta, telefona ipd.).			
Stik z ostalimi sorodniki (tudi prek spleta, telefona).			
Lastni hobiji/interesi/čas zase.			
Spanje.			
Udeleževanje v prostovoljnem delu in politično udejstvovanje.			

17. KAJ DOJEMATE V VLOGI STARŠA KOT NAJVEČJE TEŽAVE, PROBLEME, IZZIVE? (Označite vsak primer s številko od 1-5, pri čemer je 1 najmanjša težava in 5 največja.)					
Uskladiti čas za otroke in delovne obveze	1	2	3	4	5
Uskladiti čas za otroke in partnerstvo	1	2	3	4	5
Uskladiti čas za otroke in hobije/prosti čas zase	1	2	3	4	5
Materialni problemi, negotova služba	1	2	3	4	5
Negotovost glede vzgoje otroka	1	2	3	4	5
Negotovost pri izrabi prostega časa z otrokom (npr. kam iti, kaj	1	2	3	4	5
Slabi odnosi v družini	1	2	3	4	5
Ne vem, ali sem lahko dober starš	1	2	3	4	5
Drugo (napišite):	1	2	3	4	5

18. ČE BI V VAŠEM KRAJU OBSTAJAL DRUŽINSKI CENTER, ALI BI GA OBISKOVALI? Družinski center je prostor prijateljskega druženja, skupinskih aktivnosti, vrstniškega varstva otrok, v njem potekajo različne praktične delavnice, informiranje, svetovanje itd. , lahko obsega tudi kavarnico – vsa ponudba je brezplačna, ali pa so prispevki simbolični. (Obkrožite vam najustreznejši odgovor.)	
DA	NE

19. KAKŠNA PONUDBA POTENCIALNEGA DRUŽINSKEGA CENTRA BI SE VAM ZDELA ZANIMIVA, POTREBNA? (Za vsakega od naštetih možnosti ustrezno označite.)		
	DA	NE
Strokovni nasveti, kam se obrniti glede materialne pomoči.		
Strokovni nasveti glede vzgoje otroka.		
Druženje, stiki z ljudmi v podobnih življenjskih situacijah.		
Nasveti, informacije glede prehrane in nege otroka.		
Nasveti, informacije glede opreme in storitev za otroka.		
Izmenjava izkušenj z drugimi starši glede nege in vzgoje otroka.		
Kakovostno, ustvarjalno preživljanje prostega časa.		
Izmenjava dobrin in opreme za otroka.		
Delavnice in izobraževanja za osebnostno rast.		
Družba za otroka.		
Da lahko v miru kaj preberem, popijem ipd., medtem ko se otrok igra.		
Podpora, pomoč pri osebnih težavah.		
Nasvet glede partnerskega razmerja.		
Lahko bi se s kom povezal/a in se domenil/a za izmenjavo varstva otrok in/ali za skupno igro otrok.		

20. KATERIH VSEBIN BI SI ŠE ŽELELI? (Dopišite.)

21. KAKO POGOSTO BI PREDVIDOMA OBISKOVALI TAK DRUŽINSKI CENTER? (Obkrožite.)
Dnevno
Tedensko
Mesečno
Redkeje kot enkrat na mesec

Zahvaljujem se vam za sodelovanje.

Lep pozdrav!

8. IZJAVA O AVTORSTVU

Univerza v Ljubljani

IZJAVA

Spodaj podpisani/-a Irena Lesic, študent/-ka drugostopenjskega študija Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani, z vpisno številko 06090194, s svojim podpisom izjavljam, da sem avtor/-ica magistrskega dela z naslovom:

»Potreba po ustanovitvi družinskega centra v občini Tišina«.

S svojim podpisom zagotavljam:

- da je predloženo magistrsko delo rezultat mojega samostojnega raziskovalnega dela ter da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev citirana in navedena v seznamu virov, ki je sestavni del predloženega magistrskega dela;
- da se zavedam, da je plagiatorstvo, ne glede na obliko in način predstavljanja tujega avtorskega dela kot svojega, v nasprotju z akademsko etiko in s pričakovanimi moralnimi prepričanji ter pomeni hujšo kršitev pravil in predpisov, ki urejajo to področje, kot tudi posledic, ki jih ima takšno dejanje za predloženo delo in z njim povezani status;
- da sem seznanjen/-a z določili Pravilnika o študiju na programih druge stopnje;
- da je predloženo pisno delo identično elektronski verziji istega dela;
- da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 16/07, 68/08 in 110/13) dovoljujem, da se zgoraj navedeno magistrsko delo objavi v digitalni zbirki eGradiva in repozitoriju UL.

V Ljubljani,

Podpis avtorja/-ice:

S svojim podpisom:

- dovoljujem knjižnici Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani uporabo svojega rojstnega datuma za namen obdelave magistrskega dela v sistemu COBISS;
- soglašam z objavo svojega magistrskega dela na svetovnem spletu;

V Ljubljani,

Podpis avtorja/-ice:

9. POVZETEK

Magistrska naloga je sestavljena iz teoretičnega in empiričnega dela.

V teoretičnem delu navajam in povzemam različne definicije družine in navedem tipologijo družin. V naslednjem poglavju definiram in opišem pluralizacijo družinskih oblik in opišem, kaj se v poteku pluralizacije družinskih oblik najbolj spreminja.

V poglavju Družinski centri v Evropi podam različne definicije družinskega centra ter povzamem najpomembnejše funkcije družinskega centra. V istem poglavju predstavim še razvoj in pregled vsebin družinskih centrov po različnih evropskih državah, ki so najboljše predstavnice posameznega sistema blaginje. Te države so: Nemčija, Italija, Švedska, Združeno Kraljestvo in Belgija.

V nadaljevanju naloge podajam pregled razpisov Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za sofinanciranje programov za družine, natančneje družinskih centrov, v obdobju od leta 2010 do zadnjega razpisa za leti 2015/2016. V pregledu je primerjava definicij družinskih centrov skozi leta razpisov, vsebin, ki so jih morali družinski centri izpolnjevati, število ur odprtosti takšnih centrov in višino sredstev, ki je bila na razpolago za sofinanciranje. Naloga vsebuje še pregled organizacij za družine v Pomurju ter pregled vsebin, ki jih Občina Tišina nudi družinam, ki v njej živijo.

Sledi empirični del, v katerem sem zastavila problem in opisala metodologijo, ki sem jo uporabila za izvedbo raziskave. Raziskava pokaže, da so poleg javnega otroškega varstva za varstvo otrok staršem v oporo najpogostejše otrokovi stari starši. Starši se za podporo in pomoč pri vzgoji otroka obračajo predvsem na stare starše. Ugotovila sem tudi, da je zelo malo medstarševskega povezovanja, kljub temu, da si takšne oblike povezovanja starši želijo. Večina staršev bi obiskovala družinski center, saj si želijo druženja otrok in odraslih, medstarševske izmenjave izkušenj, pridobitve strokovnih nasvetov glede vzgoje otrok ter kakovostnega preživljanja prostega časa. V družinskem centru pa vidijo priložnost, kjer bi te želje in potrebe izpolnili.